Hláska a písmená r, R

Šlabikár LIPKA® 2. časť, strany 2 – 6
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 91 – 93

Pojmy:

hláska a písmená r, R – malý a veľký tvar písmena, tlačený a písaný tvar písmena, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

Ciele:

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena ***R***;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***r*** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ uvedomelo počúvať rozprávanie učiteľa alebo spolužiakov;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov.

Návrh didaktického postupu

*Vyvodenie hlásky a písmen **r, R***

Nápovedným obrázkom pri písmene ***R*** je *ryba*. Báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť.
K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky písané i tlačené tvary nového písmena. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena ***R*** (malé tlačené r, veľké tlačené r, malé písané r, veľké písané r), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.
Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

Strana 2, práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ identifikovať hlásku ***r*** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***r*** na začiatku, vnútri alebo na konci slova.

Na ilustrácii je znázornená prváčka Zuzka s mamičkou. Mamička rozpráva Zuzke rozprávku o kaprovi.

Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, ako žiaci trávia čas so svojimi rodičmi, kto im čítava rozprávkové knihy, rozpráva rozprávky. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.
Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku ***r***. V 2. časti *Šlabikára LIPKA®* už nie sú na ilustrácii nevyfarbené časti. Predpokladáme, že žiaci na nej vedia nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.
Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzke a mamičke pri rozprávaní rozprávky. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou ***r*** na začiatku slova: *ryba, ruka, ruža, ružová, rám (na obraze);*
- slová s hláskou ***r*** *vnútri* slova: *hruška, hrozno, obrus, koberec, skriňa, obraz, strom (na obraze), okuliare;*
- slová s hláskou ***r*** na konci slova: *tanier, televízor, kapor (na obálke knihy).*

Po vyhľadaní slov s hláskou ***r*** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámčekov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky ***r*** v slove.

Strana 2, čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom;
- ✓ prečítať slová so spoluhláskovými skupinami.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Je to systémový prvok použitý i v druhej časti *Šlabikára LIPKA®*. V tejto časti je tiež použitá menšia veľkosť písma v textoch, ktoré čítajú žiaci. Čítanie náročnejších slov so spoluhláskovými skupinami (kaprík, vraví,...) odporúčame dôkladne precvičiť v trenažéri, aby ich žiaci vo vetách čítali plynulo. V slove *rozprávka* sa žiaci stretnú so spodobovaním vo vnútri slova a s výslovnosťou *v* ako *u* vnútri slova. Odporúčame slovo čítať pomaly a s výraznou výslovnosťou všetkých písmen, hoci v bežnej reči dochádza k spodobovaniu. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v texte, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).
Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú alebo nerozumejú.

Strana 2, čítanie viet, text **Rozprávka o kaprovi**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť hlas, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, ktorých čítanie si vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom. Žiakov môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

Strana 2, čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ čítať vetu napísanú písaným písmom.

V 2. časti *Šlabikára LIPKA®* je písaným písmom vždy napísaná veta, ktorá súvisí s textom. Je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je určovanie pravdivosti alebo nepravdivosti vety podľa textu, prípadne vyhľadanie danej vety v texte.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť a pocity pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať aj na úspešnosť pri správnom čítaní nového textu.

Strana 3, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová napísané rôznym typom písma;
- ✓ priradiť trojice slov, ktoré rovnako znejú.

Tento typ úlohy žiaci doteraz riešili iba s dvomi typmi písma (tlačený a písaný tvar), po prvýkrát pracujú s tromi typmi (tlačený pätkový font, tlačený bezpätkový font a písané písmo). Prácu žiakov spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime tých, ktorí pracovali celkom samostatne.

Strana 3, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ priradiť k obrázku slovo, ktoré znázorňuje;
- ✓ prepísať slovo písaným písmom;
- ✓ vysvetliť význam daných slov.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Pomenovanie obrázka a priradenie správneho slova k nemu pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením. Pri vyfarbovaní rámčekov so slovami odporúčame, aby žiaci použili svetlejšie farby (aby napísané slovo zostalo čitateľné). Správne slovo prepíšu na linajku pod obrázkom. Novou činnosťou pri riešení úlohy je vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.
Riešenie: vrana, ruka, repa

Strana 3, hodiny

Žiak vie:

- ✓ rozlíšiť grafickú podobu písmen ***R***, ***P***, ***K***;
- ✓ vyfarbiť maľovanku podľa pokynov.

Úlohu môžeme zaradiť na záver hodiny. Žiakom najskôr vysvetlíme postup riešenia úlohy, potom pracujú samostatne. Po vyfarbení maľovaniek žiaci pomenujú časti obrázka. Rozširujúcou úlohou môže byť tvorenie viet o obrázku. Nesmieme zabudnúť na spoločné vyhodnotenie samostatnej práce a na individuálnu pochvalu všetkých žiakov.

Riešenie: ryby

Sebahodnotenie
Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať aj na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

Strana 4, čítanie viet, text **Ráno**

Žiak vie:

- ✓ povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby žiaci o nej vedeli samostatne vytvoriť 5 viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy. Žiaci porovnajú situáciu znázornenú na ilustrácii so svojimi vlastnými skúsenosťami.
V 2. časti *Šlabikára LIPKA®* už nie je trenažér na nácvik čítania slov na stranách určených na precvičovanie čítania.
Nový text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred čítaním samotného textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Strana 4, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.

Odporúčame riešenie úlohy zapísať ako slová, nie ako vetu.
Riešenie: syr, maslo, salámu, šunku, papriku

Sebahodnotenie
Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na správnu intonáciu pri čítaní viet.

Strana 5, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.

Úlohu odporúčame začať riešiť opisom ilustrácie, potom prečítať vety a vybrať tú, ktorá súvisí s ilustráciou. Rozširujúcou úlohou môže byť tvorenie ďalších viet o ilustrácii podľa vopred dohodnutých pravidiel (počet slov vo vete, zábavné vety, otázky...).
Riešenie: Murár muruje. Stolár piluje. Poštárka nosí noviny. Kominár vymetá komín.

Strana 5, hodiny

Žiak vie:

- ✓ doplniť do slov chýbajúce písmeno ***R***;
- ✓ vyhľadať časti ilustrácií, na ktorých sú znázornené dané slová.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

Strana 6, úloha 1
Žiak vie:
- ✓ priradiť k obrázku správne slovo podľa obsahu;
- ✓ povedať vetu so slovom znázorneným na obrázku.

Odporúčame najskôr spoločne prečítať slová a pomenovať obrázky. Priraďovanie slov a obrázkov môžeme zadať ako samostatnú prácu. Pri tvorení viet so slovami znázornenými na obrázkoch je dôležité vopred určiť pravidlá, podľa ktorých budú žiaci vety tvoriť (počet slov vo vete, zábavné vety, otázky...).

Strana 6, úloha 2
Žiak vie:
- ✓ zámenou daného písmena vytvoriť nové slovo;
- ✓ prepísať nové slovo písaným písmom;
- ✓ vysvetliť význam nových slov.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili v 1. časti šlabikára na strane 92. Úlohu odporúčame riešiť najskôr spoločne ústne, potom formou samostatnej práce (všetci alebo niektorí žiaci). Nové slová žiaci prepíšu písaným písmom. Pri vysvetľovaní významu nových slov odporúčame pomáhať žiakom otázkami.
Riešenie: KÁVA – KÁRA, OSOL – OROL, KUNY – KURY, MAKETA – RAKETA

Strana 6, úloha 3
Žiak vie:
- ✓ získať informáciu priamo uvedenú v texte;
- ✓ vyfarbiť obrázky podľa obsahu viet.

Úlohu tohto typu riešia žiaci po prvýkrát. Odporúčame povedať riešenie úlohy spoločne so všetkými žiakmi, vyfarbovanie môžeme zadať ako samostatnú prácu. Nesmieme zabudnúť na spoločné vyhodnotenie samostatnej práce a na individuálnu pochvalu všetkých žiakov.

Sebahodnotenie
Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

Didaktické hry

Nezbedný vietor
Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov napísaných tlačeným i písaným písmom.
Pomôcky: slová napísané tlačeným i písaným písmom na samostatných kartičkách
Postup: Na magnetickú tabuľu pripevníme slová na kartičkách napísané tlačeným i písaným písmom tak, aby tvorili dvojice (jedno slovo oboma typmi písma vedľa seba). Ak nemáme dostatočne veľkú magnetickú tabuľu, slová môžeme uložiť na zem.
Dvojice slov prečítame. Potom učiteľ povie žiakom, aby sa otočili chrbtom k textu. Učiteľ (neskôr niektorý žiak) povymieňa dvojice slov, to nezbedný vietor rozfúkal slová. Žiaci hľadajú a priraďujú slová tak, aby znova tvorili dvojice tlačený a písaný tvar toho istého slova.

Hľadaj dvojice
Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov, určiť význam slova – priradiť slovo k obrázku, ktorý ho znázorňuje.
Pomôcky: slová napísané na samostatných kartičkách
Postup: Učiteľ pripraví známe slová napísané na kartičkách a obrázky, ktoré ich znázorňujú (kura, krava, sveter, pero, repa, traktor...) a rozloží ich na zem alebo ich pripne na magnetickú tabuľu. Žiaci priraďujú slová k obrázkom. Slová opakovane čítajú, prípadne použijú vo vetách.

Paličky pomocníčky
Cieľ: Precvičiť delenie slov na slabiky.
Pomôcky: malé paličky (prípadne špáradlá), prípadne farbičky a ceruzky
Postup: Každý žiak dostane na kartičke napísané známe slovo (alebo slovo napíše sám) a malé paličky (prípadne špáradlá). Pomocou paličiek rozdelí svoje slovo na slabiky. Ak nechceme použiť špáradlá, môžeme ako paličky použiť farbičky a ceruzky.

Vety spia
Cieľ: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.
Pomôcky: Vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, pričom každá veta je napísaná inou farbou.
Postup: Učiteľ napíše na kartičky vety (každé slovo zvlášť) a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo. Žiaci najskôr prečítajú slová. Potom učiteľ povie: *„Vety spia, ale zobudí sa veta: Ujo Karol je poštár.“* Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Písanie r, R

Písanie, 4. zošit, strany 12 – 15
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 91 – 93

Pojmy:
malé písané r, veľké písané R

Ciele:
- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou;
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slabiky, slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa.

Strana 12
Žiak vie:
- ✓ pomenovať písmeno malé písané ***r***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena ***r***;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Na tejto strane sa žiaci naučia písať písmeno *malé písané **r***. Po rozcvičení ruky na úvodnej ilustrácii žiaci tvar písmena na obrázku niekoľkokrát obtiahnu farbičkami. Ďalej píšu samostatné písmeno v troch riadkoch a v závere strany jednoslabičné slová s pozíciou nového písmena na začiatku slova.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Sebahodnotenie sa môže zamerať na niektoré prejavy správania sa žiakov pri písaní (správne sedenie, nevyrušovanie spolužiakov a pod.).

Strana 13

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slabiky a slová s novým písmenom;
- ✓ prepísať slová napísané tlačeným písmom.

Na strane sa nachádzajú dva štvorriadkové súbory riadkov so slovami na odpis a prepis. Cieľom je precvičenie písania písmena ***r*** v rôznych spojoch s inými písmenami. Je potrebné podrobne vysvetliť žiakom písanie spojení ***or*** a ***vr***.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Môžu hodnotiť aj svoju úspešnosť na základe správnosti spojov písmena ***r*** s inými písmenami.

Strana 14

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno veľké písané ***R***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena ***R***.

Žiaci sa na celej strane venujú nácviku písania *veľkého písaného **R***. Písmeno na obrázku niekoľkokrát obtiahnu farbičkami, aby si precvičili správny postup písania tak, ako ho predtým vysvetlil učiteľ. Potom píšu izolované písmeno v troch riadkoch, pričom začiatok písania každého písmena naznačujú pomocné bodky. V nasledujúcom riadku píšu striedavo tvary ***R, r***. Posledný riadok je venovaný precvičovaniu písania vlastného mena s novým písmenom na začiatku slova.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Predmet sebahodnotenia je vhodné presnejšie vymedziť, žiaci môžu hodnotiť napríklad svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru jednotlivých písmen.

Strana 15

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.

Na strane si žiaci precvičujú písmeno ***R*** v spojeniach s inými písmenami v slovách. Zároveň si opäť zopakujú aj písanie vlastných mien. V druhej časti strany je zaradený odpis a prepis vety.

Sebahodnotenie
V rámci sebahodnotenia po skončení práce na strane sa žiaci môžu zamerať na správne písanie vlastných mien alebo na dodržiavanie správnych rozstupov medzi slovami vo vetách.

Hláska a písmená b, B

Šlabikár LIPKA® 2. časť, strany 7 – 11
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 94 – 96

Pojmy:
hláska a písmená b, B – malý a veľký tvar písmena, tlačený a písaný tvar písmena, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

Ciele:
- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena ***B***;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***b*** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov.

Návrh didaktického postupu
*Vyvodenie hlásky a písmen **b, B***

Nápovedným obrázkom pri písmene ***B*** je *bábika*. Báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Odporúčame s motivačnou básňou pracovať na začiatku každej hodiny, aby sa ju žiaci postupne naučili naspamäť.

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky písané i tlačené tvary nového písmena. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena ***B*** (malé tlačené b, veľké tlačené b, malé písané b, veľké písané b), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

Strana 7, práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:
- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ identifikovať hlásku ***b*** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***b*** na začiatku a vnútri slova.

Na ilustrácii je izba Adama a Zuzky s hračkami. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či majú žiaci svoju izbu, či v nej trávia veľa času, či majú svoje veci vždy v poriadku (bez ohľadu na to, či majú svoju izbu alebo nie). Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov. Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku ***b***. V 2. časti *Šlabikára LIPKA®* už na ilustrácii nie sú nevyfarbené časti. Predpokladáme, že žiaci na nej vedia nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.
Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať malej bábike v detskej izbe. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou ***b*** na začiatku slova: *bábika, bubon, bábovka, balón, banán, bager;*
- slová s hláskou ***b*** *vnútri* slova: *koberec, bábika, bubon, nábytok;*
- slová s hláskou ***b*** na konci slova: *nie sú znázornené, pretože pri výslovnosti dochádza k spodobovaniu hlásky **b** na konci slov.*

Po vyhľadaní slov s hláskou ***b*** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku alebo vnútri slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámčekov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky ***b*** v slove.

Strana 7, čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom;
- ✓ prečítať slová so spoluhláskovými skupinami.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom je v slove farebne odlíšená. Je to systémový prvok použitý i v druhej časti *Šlabikára LIPKA®*. V tejto časti je použitá menšia veľkosť písma v textoch, ktoré čítajú žiaci. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.

Strana 7, čítanie viet, text **Bábika**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať predložku spolu so slovom;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, čítanie ktorých si vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa s nimi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

Strana 7, čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ čítať vetu napísanú písaným písmom.

V 2. časti *Šlabikára LIPKA®* je písaným písmom napísaná veta, ktorá súvisí s textom. Je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je určovanie pravdivosti alebo nepravdivosti vety podľa textu, prípadne vyhľadanie danej vety v texte.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri plynulom čítaní nových viet.

Strana 8, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ priradiť slovo k správnemu obrázku;
- ✓ znázorniť dané slovo jednoduchým obrázkom.

Žiaci podobný typ úlohy už riešili v 1. časti šlabikára. Odporúčame, aby najskôr pomenovali všetky obrázky a prečítali všetky slová. Po priradení slov k obrázkom zistia, ktorý z nich nie je znázornený. Ten obrázok dokreslia.
Riešenie: balóny

Strana 8, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ prečítať slabiky zložené zo známych písmen;
- ✓ identifikovať slabiky, ktoré tvoria slovo.

Úlohou žiakov je spojiť dané slabiky do slov. Tvoria dvojice slov, ktoré majú rovnakú prvú slabiku. Tento typ úlohy už žiaci riešili, preto odporúčame zadať úlohu ako samostatnú prácu. Úloha je dôležitá na opakovanie a precvičovanie analýzy a syntézy slov na slabiky. Prácu žiakov spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime tých, ktorí pracovali celkom samostatne.
Riešenie: buky, bubon, bábika, bábovka

Strana 8, úloha 3

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať v skupine slov napísaných písaným písmom tie, ktoré sú zakončené rovnakým písmenom.

Úloha je vhodná na samostatnú prácu. Ako rozširujúcu aktivitu odporúčame vytvoriť zo slov slovné spojenia a tie použiť vo vetách.

Strana 8, hodiny

Žiak vie:

- ✓ priradiť k začiatku vety jej správny koniec;
- ✓ prepísať vetu písaným písmom.

Žiaci tento typ úlohy už riešili, preto je vhodná na samostatnú prácu. Odporúčame, aby najskôr prečítali všetky slovné spojenia tvoriace začiatky viet a slovné spojenia tvoriace konce viet. Pomôckou žiakov pri kontrole svojej práce sú na seba nadväzujúce zakončenia rámčekov, v ktorých sú vety

napísané. Pri prepisovaní ľubovoľnej vety upozorníme žiakov na to, že veta sa začína veľkým písmenom a na jej konci píšeme bodku.
Riešenie: Betka šije belasé šaty. Bizóny sa pasú na lúke. Boris má nový balón.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

Strana 9, čítanie viet, text **U zubára**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou;
- ✓ čítať text s porozumením.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ im môže pomáhať otázkami.
V 2. časti *Šlabikára LIPKA®* už nie je trenažér na nácvik čítania slov na stranách určených na precvičovanie čítania.
Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Strana 9, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ nájsť informáciu priamo uvedenú v texte;
- ✓ priradiť dvojice slov podľa textu.

Žiaci tvoria dvojice slov, ktoré významovo súvisia s obsahom textu *U zubára*. Rozširujúcou úlohou môže byť určenie slovného spojenia, ktoré nebolo použité v texte.
Riešenie: zubárske kreslo, zubná pasta, zubný kaz (Slovné spojenie *zubárske kreslo* nebolo použité v texte.)

Sebahodnotenie
Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

Strana 10, čítanie viet, text **Bubon**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou;
- ✓ čítať text s porozumením.

Pri písmene ***B*** sú zaradené tri texty (jeden na vyvodzovacej strane a dva na precvičovacích stranách). Dôvodom je dôkladné precvičenie čítania tohto písmena, jeho odlíšenie od ***P***, ***R*** a príprava na jeho odlíšenie od písmena ***D***, ktoré sa žiaci budú učiť.
Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ im môže pomáhať otázkami.

Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).
Pri rozprávaní o obsahu textu sa učiteľ môže spýtať žiakov na postavy príbehu, na ktorých hudobných nástrojoch hrali deti a otec, či hrala aj mamička...

Strana 10, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ nájsť informáciu priamo uvedenú v texte;
- ✓ znázorniť slovo jednoduchou kresbou.

Prvú časť úlohy odporúčame riešiť spoločne. Slovo *belasý* (riešenie úlohy) môžu žiaci podčiarknuť v texte, aby ho správne napísali do riadka. Kreslenie belasého bubna odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Rozširujúcou úlohou môže byť vyhľadanie informácie o tom, aká je trúba, na ktorej hrá Adam.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie žiakov odporúčame zamerať na rozprávanie obsahu textu.

Strana 11, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ identifikovať slabiky tvoriace slová;
- ✓ prepísať slová napísané veľkými tlačenými písmenami.

Žiaci najskôr prečítajú všetky slabiky. Pri opakovanom čítaní slabík vyfarbujú rovnakou farbou tie, ktoré tvoria slovo. Vyznačené slová prepíšu do riadka. Prepis slov je náročnejší tým, že slová v rámčekoch sú napísané iba veľkými tlačenými písmenami. Rozširujúcou úlohou môže byť tvorenie viet s danými slovami.
Riešenie: laby, zábava, sobota

Strana 11, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ čítať vety s porozumením;
- ✓ určiť pravdivosť alebo nepravdivosť obsahu vety.

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát. Pri určovaní pravdivosti alebo nepravdivosti vychádzajú z vlastných vedomostí alebo skúseností, nie z textu alebo obrázka. Odporúčame úlohu riešiť spoločne.
Riešenie: P, -, P

Strana 11, úloha 3

Žiak vie:

- ✓ doplniť do vety vhodné slovo podľa obsahu vety;
- ✓ prepísať vetu písaným písmom s dodržaním pravidiel písania viet.

Podobný typ úlohy už žiaci riešili, ale dopĺňanie správneho slova do vety bez obrázka riešia po prvýkrát. Úlohu odporúčame riešiť spoločne. Žiaci najskôr prečítajú všetky slová vo vete, potom vyberú to správne slovo a ostatné prečiarknu. Pri prepisovaní vety do riadka učiteľ upozorní žiakov na pravidlá písania viet.

Riešenie: Betka má novú blúzu.

Strana 11, hodiny

Žiak vie:

- ✓ doplniť vhodné slovo do vety podľa obrázka.

Úlohu tohto typu žiaci riešili viackrát, preto je vhodná na samostatnú prácu. Učiteľ upozorní žiakov na pravidlá písania viet.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

Didaktické hry

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.
Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc. Žiak (učiteľ) hovorí slová, ktoré boli alebo neboli v prečítanom texte (napr. v texte *Bubon* v šlabikári na strane 10). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobia drep. Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedia jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať.
Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Na detektíva

Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.
Pomôcky: vety napísané na tabuli (alebo text v šlabikári)
Postup: Žiaci najskôr prečítajú text, s ktorým budú pracovať. Potom im učiteľ kladie rôzne otázky, napríklad: *Kto z vás je šikovný detektív a zistí, z ktorej vety sa dozvieme, aký bubon má Zuzanka?* (Zuzanka má belasý bubon.) *V ktorej vete sú mená všetkých detí z textu?* (Evka, Zuzanka a Adam sa smejú.)

Živé slová

Cieľ hry: Priradiť tlačený a písaný tvar toho istého slova.
Pomôcky: slová napísané na kartičkách, tlačený a písaný tvar každého slova
Postup: Učiteľ si vopred pripraví slová napísané na kartičkách, každé slovo je napísané písaným i tlačeným písmom. Kartičky rozdá žiakom, žiaci najskôr prečítajú všetky slová. Potom učiteľ povie: *K tabuli príde dvojica slova, ktoré počujeme vo vete...* (Napr.: *Katku boleli zuby.* Na kartičkách je napísané slovo *zuby*.) Žiaci, ktorí majú písaný alebo tlačený tvar tohto slova, prídu pred tabuľu. Ostatní žiaci slovo prečítajú a skontrolujú správnosť riešenia.

Písanie b, B

Písanie, 4. zošit, strany 16 – 19
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 94 – 96

Pojmy:

malé písané b, veľké písané B

Ciele:

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou;
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slabiky, slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa.

Strana 16

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno malé písané ***b***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena ***b***;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

*Malé písané **b*** sa žiaci učia písať na celej strane. Po úvodnom vysvetlení postupu písania písmena učiteľom a rozcvičení ruky, obtiahnu farbičkami písmeno na obrázku, aby si precvičili písací pohyb. Pokračujú v písaní písmena ***b*** v nasledujúcich troch riadkoch s pomocnými bodkami, ktoré označujú začiatok písania. Posledné dva riadky sú venované nácviku písmena ***b*** v slovách v pozícii na začiatku a vnútri slova. Použité spojenia písmena ***b*** so samohláskami je potrebné dôkladne precvičiť.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru jednotlivých častí písmena.

Strana 17

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ prepísať slová napísané tlačeným písmom.

Pokračovaniu precvičovania písmena ***b*** v slovách je venovaná celá strana v rámci dvoch štvorriadkových blokov. Písmeno ***b*** sa nachádza v rôznych pozíciách – na začiatku i vnútri slova. Pripájanie k nasledujúcim písmenám je náročnejšie, preto je potrebné dôkladne tieto spoje precvičiť. V poslednom riadku si žiaci precvičia prepis slov.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie po skončení práce na strane sa môže zamerať na správne písanie spojov písmena ***b*** s inými písmenami.

Strana 18

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno veľké písané ***B***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena ***B***.

Písanie tvaru písmena *veľké písané **B*** si žiaci nacvičia na celej strane. Najprv žiaci opakovane obťahujú tvar písmena na obrázku farbičkami. Ďalej píšu písmeno v riadkoch. Upozorníme ich na začiatok

písania v smere šípky. V jednom riadku žiaci striedavo píšu písmená ***B, b*** na precvičenie rozdielnych prvkov oboch písmen. V poslednom riadku si žiaci precvičia písanie oboch tvarov v slove.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správnych proporcií medzi jednotlivými časťami písmena ***B***.

Strana 19

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písmena ***B*** v slovách. Žiaci sa opäť stretávajú s písaním vlastných mien, preto je vhodné zopakovať pravidlo o ich správnom písaní. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet. Žiaci ju vypracujú samostatne a učiteľ ju môže využiť aj na priebežnú diagnostiku písania u jednotlivých žiakov. Odporúčame pripomenúť žiakom pravidlá písania viet (veľké začiatočné písmeno, znamienko na konci vety).

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa. Ako kritérium môže byť úspešnosť pri odpise a prepise viet.

Hláska a písmená d, D

Šlabikár LIPKA® 2. časť, strany 12 – 15
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 97 – 98

Pojmy:

hláska a písmená d, D – malý a veľký tvar písmena, tlačený a písaný tvar písmena, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

Ciele:

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena ***D***;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***d*** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov.

Návrh didaktického postupu

*Vyvodenie hlásky a písmen **d, D***

Nápovedným obrázkom pri písmene ***D*** je *dom*. Báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť.
K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky písané i tlačené tvary nového písmena. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena ***D*** (malé tlačené d, veľké tlačené d, malé písané d, veľké písané d), ktoré žiaci opakujú.
Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.
Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

Strana 12, práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ identifikovať hlásku ***d*** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***d*** na začiatku a vnútri slova.

Na ilustrácii je znázornený dom s poštárom nesúcim poštové zásielky. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, v akom dome žiaci bývajú a či sa niekedy stretli s poštárom,

prípadne poštárkou. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.
Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku ***d***. Predpokladáme, že žiaci vedia nájsť na ilustrácii znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať poštárovi, keď niesol poštu. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou ***d*** na začiatku slova: *dom, dym, dvere, drevo, dvor;*
- slová s hláskou ***d*** *vnútri* slova: *búda, ohrada;*
- slová s hláskou ***d*** na konci slova: *nie sú znázornené, pretože pri výslovnosti dochádza k spodobovaniu hlásky **d** na konci slov.*

Po vyhľadaní slov s hláskou ***d*** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku alebo vnútri slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámčekov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky ***d*** v slove.

Strana 12, čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom;
- ✓ prečítať splývavou výslovnosťou predložku so slovom.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Je to systémový prvok použitý i v druhej časti *Šlabikára LIPKA®*. V tejto časti je použitá menšia veľkosť písma v textoch, ktoré čítajú žiaci. Čítanie náročnejších slov so spoluhláskovými skupinami a s predložkami (dvor, na dvore, moderný,...) odporúčame dôkladne precvičiť v trenažéri, aby ich žiaci čítali plynulo vo vetách. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v texte, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).
Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú/nerozumejú.

Strana 12, čítanie viet, text **Dom**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť hlas, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.
Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, ktoré si žiaci vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom. Žiakov môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup).
Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Žiaci by mali

určiť, kto *nie je znázornený na ilustrácii* (Dominika, Dominik, Danka a Janka). Dievčatá nie sú na ilustrácii znázornené preto, aby nedošlo k problémom pri pomenovaní častí ilustrácie, slovo *dievčatá* sa vyslovuje mäkko, no hláska ***d*** má tvrdú výslovnosť. Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

Strana 12, čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ čítať vetu napísanú písaným písmom.

V tejto úlohe je písaným písmom napísaná veta, ktorá súvisí s textom. Je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je určovanie pravdivosti alebo nepravdivosti vety podľa textu, prípadne vyhľadanie danej vety v texte.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť i pocity pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri prerozprávaní obsahu nového textu.

Strana 13, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom;
- ✓ vyznačiť v slovách grafickú podobu písmena ***d***;
- ✓ vysvetliť význam daných slov.

Riešenie úlohy je vhodné na samostatnú prácu. Tú následne spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime žiakov, ktorí pracovali celkom samostatne. Novou činnosťou pri riešení úlohy je vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.

Strana 13, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ zložiť slová z daných slabík;
- ✓ prepísať slová písaným písmom.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Odporúčame najskôr spoločne prečítať slabiky a vyznačiť slová. Pri vyfarbovaní rámčekov so slovami odporúčame, aby žiaci použili svetlejšie farby (aby napísané slovo zostalo čitateľné). Správne slovo prepíšu na linajku samostatne svojím individuálnym tempom písania.
Riešenie: SUDY, DVERE, PADÁK, BREZA

Strana 13, úloha 3

Žiak vie:

- ✓ získať informáciu priamo uvedenú v texte;
- ✓ vyfarbiť obrázky podľa obsahu viet.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili, no aj tak odporúčame povedať riešenie úlohy spoločne so všetkými žiakmi. Vyfarbovanie a dokresľovanie môžeme zadať ako samostatnú prácu. Nesmieme zabudnúť na spoločné vyhodnotenie samostatnej práce a na individuálnu pochvalu všetkých žiakov.

Strana 13, hodiny

Žiak vie:

- ✓ prečítať tlačené tvary písmen v kockách;
- ✓ zložiť z písmen slovo s využitím poradia podľa veľkosti kociek.

Tento typ úlohy už žiaci riešili, slová z kociek prepisujú do riadka. Učiteľ im vysvetlí, že písmená v kockách tvoria slová, sú však „rozhádzané". Kocky jednej farby patria do jedného slova. Pri riešení úlohy odporúčame postupovať tak, že sa žiaci najskôr pokúsia ústne vytvoriť slovo z daných písmen. Potom vpisujú písmená do kociek podľa veľkosti kociek a napísané slová prečítajú. Tým si spravia akúsi skúšku správnosti svojho ústneho riešenia úlohy. Pomôckou pre žiakov môže byť to, že usporiadanie písmen do slova súvisí s usporiadaním kociek podľa veľkosti. Slovo z kociek prepíšu do riadka písaným písmom. Všetky slová prečítajú. Rozširujúcou aktivitou môže byť orientácia v slovách a tvorenie viet s použitím týchto slov.
Riešenie: drevo, móda, dym

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

Strana 14, čítanie viet, text **Búda**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať predložky splývavou výslovnosťou;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby o nej žiaci vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy. Žiaci porovnajú situáciu znázornenú na ilustrácii so svojimi vlastnými skúsenosťami.
Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Slová alebo slovné spojenia, ktoré chceme so žiakmi vopred precvičiť, odporúčame napísať na tabuľu (vytvoriť si svoj vlastný trenažér). Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Strana 14, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ čítať vety s porozumením;
- ✓ určiť pravdivosť alebo nepravdivosť obsahu vety podľa textu.

Tento typ úlohy už žiaci riešili v 1. časti *Šlabikára LIPKA®*, preto úlohu odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Pri určovaní pravdivosti alebo nepravdivosti žiaci vychádzajú z informácií priamo uvedených v texte. Učiteľ môže úlohu využiť na diagnostiku porozumenia nového textu.
Riešenie: P, -, -

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na správne čítanie slov s predložkami.

Strana 15, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ určiť slová, ktoré sú znázornené na obrázkoch.

S podobnými úlohami sa žiaci stretli už v 1. časti *Šlabikára LIPKA®*. Odporúčame spoločne prečítať všetky slová a pomenovať obrázky. Určenie slova znázorneného na obrázku pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením.
Riešenie: brána, bunda, dubáky

Strana 15, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ rozlíšiť grafickú podobu písmen ***D***, ***P***, ***B***;
- ✓ doplniť do slov správne písmená.

Úlohu odporúčame riešiť spoločne. Rozširujúcou úlohou môže byť určovanie počtu písmen, slabík v slovách, prípadne vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.
Riešenie: BUNDA, PERO, BÁBIKA, SUDY, BANÁN, PÚPAVA, VODA, BUBON, DOMINO, MYDLO

Strana 15, úloha 3

Žiak vie:

- ✓ doplniť vhodné slovo do vety podľa obrázka.

Úloha tohto typu pomáha žiakom zdokonaľovať sa v čítaní s porozumením. Má tiež diagnostický charakter.

Strana 15, úloha 4

Žiak vie:

- ✓ usporiadať slová do vety;
- ✓ prepísať vetu s dodržaním pravidiel písania viet.

Úlohu tohto typu žiaci riešia po prvýkrát. Odporúčame, aby si označili prvé a posledné slovo vety. Učiteľ pripomenie žiakom pravidlá písania viet (veľké písmeno na začiatku prvého slova vety, znamienko na konci vety).

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 4.

Didaktické hry

Nezbedný vietor

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov napísaných tlačeným i písaným písmom.
Pomôcky: slová napísané tlačeným i písaným písmom na samostatných kartičkách
Postup: Na magnetickú tabuľu pripevníme slová na kartičkách napísané tlačeným i písaným písmom tak, aby tvorili dvojice (jedno slovo oboma typmi písma vedľa seba). Ak nemáme dostatočne veľkú magnetickú tabuľu, slová môžeme uložiť na zem.
Dvojice slov prečítame. Potom učiteľ povie žiakom, aby sa otočili chrbtom k textu. Učiteľ (neskôr niektorý žiak) povymieňa dvojice slov. To nezbedný vietor „rozfúkal“ slová. Žiaci hľadajú a priraďujú slová tak, aby znova tvorili dvojice – tlačený a písaný tvar toho istého slova. Odporúčame zaradiť slová, v ktorých sú písmená d, p, b.

Vety spia
Cieľ: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.
Pomôcky: vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, každá veta inou farbou
Postup: Učiteľ napíše na kartičky vety, každé slovo zvlášť a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo. Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ povie: *„Vety spia, ale zobudí sa veta: Naša brána je modrá."* Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Rýchle slová
Cieľ: Precvičiť pohotové čítanie slov (techniku čítania slov).
Pomôcky: kartičky s napísanými slovami
Postup: Učiteľ má na kartičkách napísané slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať.
Hru môže učiteľ diferencovať tak, že určí skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

Písanie d, D

Písanie, 4. zošit, strany 20 – 23
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 97 – 98

Pojmy:
malé písané d, veľké písané D

Ciele:
- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou;
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa.

Strana 20
Žiak vie:
- ✓ pomenovať písmeno malé písané ***d***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena ***d***.

Na tejto strane sa žiaci naučia písať písmeno *malé písané **d***. Pred písaním môžu písmeno porovnať s inými písmenami, ktoré sa už naučili a určiť spoločné prvky. Po rozcvičení ruky na úvodnom obrázku žiaci niekoľkokrát obtiahnu farbičkami tvar písmena na obrázku. Ďalej píšu samostatné písmená v dvoch riadkoch. Následne ho precvičujú v jednoslabičných slovách.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Sebahodnotenie sa môže zamerať na niektoré prejavy správania sa žiakov pri písaní (správne sedenie, nevyrušovanie spolužiakov a pod.).

Strana 21

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ odpísať vetu napísanú písaným písmom;
- ✓ prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písmena ***d*** v slovách. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet. V poslednom riadku je opytovacia veta. Učiteľ môže riadok pod ňou využiť dvojakým spôsobom. Žiaci môžu vetu jednoducho prepísať a precvičia si tak písanie opytovacej vety. Typ tejto vety však môže mnohým žiakom evokovať odpoveď na ňu. Žiaci, ktorí to zvládnu, môžu vytvoriť krátku odpoveď na otázku a napísať ju formou autodiktátu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa. Kritériom môže byť úspešnosť pri písaní viet.

Strana 22

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno veľké písané ***D***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena ***D***.

Na tejto strane si žiaci nacvičia písanie tvaru písmena *veľké písané* ***D***. Najprv žiaci opakovane obťahujú tvar písmena na obrázku farebnými ceruzkami. Ďalej píšu písmeno v riadkoch. V jednom riadku žiaci striedavo píšu písmená ***D, d*** na precvičenie rozdielnych prvkov oboch písmen. V spodnej časti strany si žiaci precvičia písmeno ***D*** na začiatku rodných mien. Pred ich písaním je potrebné žiakov upozorniť na spôsob pripájania písmen k písmenu ***D***, pri ktorom sa nedodržiava zásada jednoťažnosti písania.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru a sklonu písmen.

Strana 23

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom.
- ✓ samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.

Strana je zameraná na precvičovanie písmena ***D*** na začiatku slov. V prvej štvorriadkovej časti žiaci píšu rodné mená osôb, preto si pred písaním zopakujú pravidlo o ich správnom písaní. V druhej časti strany sú vety určené na odpis a prepis. Žiaci sa tu prvýkrát stretávajú s písaním výkričníka v rozkazovacej vete.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správnych rozstupov medzi jednotlivými slovami vo vetách.

Hláska a písmená c, C

Šlabikár LIPKA® 2. časť, strany 16 – 19
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 99 – 100

Pojmy:

hláska a písmená c, C – malý a veľký tvar písmena, tlačený a písaný tvar písmena, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

Ciele:

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena ***C***;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***c*** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov.

Návrh didaktického postupu

*Vyvodenie hlásky a písmen **c, C***

Nápovedným obrázkom pri písmene ***C*** je *citrón*. Báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť.
K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky písané i tlačené tvary nového písmena. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena ***C*** (malé tlačené c, veľké tlačené c, malé písané c, veľké písané c), ktoré žiaci opakujú.
Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.
Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

Strana 16, práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ identifikovať hlásku ***c*** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***c*** na začiatku, vnútri alebo na konci slova.

Ilustrácia sa viaže na nasledujúci text – na rozprávku. Je na nej zobrazená komora, v ktorej sa potraviny prihovárajú citrónu. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom

o potravinách, čo žiaci radi jedávajú, čo je sladké, kyslé... Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie.
Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku ***c***. Predpokladáme, že v nej žiaci vedia nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať citrónu v komore. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou ***c*** na začiatku slova: *citrón, citrónový (sirup), cibuľa, cestoviny, cukríky, cukor;*
- slová s hláskou ***c*** *vnútri* slova: *ocot, vajcia, kockový (cukor);*
- slová s hláskou ***c*** na konci slova: *palec.*

Po vyhľadaní slov s hláskou ***c*** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámčekov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky ***c*** v slove.

Strana 16, čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom;
- ✓ prečítať slová so spoluhláskovými skupinami.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Čítanie náročnejších slov so spoluhláskovými skupinami odporúčame dôkladne precvičiť. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).
Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú/nerozumejú.

Strana 16, čítanie viet, text **Citrón**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať slová s predložkami splývavou výslovnosťou;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť hlas, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.
Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, ktoré si vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom. Žiakov môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

Strana 16, čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ čítať vetu napísanú písaným písmom.

Veta súvisí s textom, je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je určovanie pravdivosti alebo nepravdivosti vety podľa textu, prípadne vyhľadanie danej vety v texte.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť a pocity pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri čítaní nového textu so správnou intonáciou.

Strana 17, úloha 1
Žiak vie:
- ✓ vyhľadať dvojice slabík, ktoré tvoria slová;
- ✓ napísať vzniknuté slová písaným písmom;
- ✓ vysvetliť význam daných slov.

Podobné úlohy už žiaci riešili niekoľkokrát, ale odporúčame úlohu riešiť spoločne. Učiteľ vysvetlí žiakom, že tvar geometrického útvaru im môže pomôcť pri hľadaní slabík tvoriacich slovo.
Pri vysvetľovaní významu vytvorených slov žiakmi odporúčame, aby si navzájom pomáhali pomocnými otázkami. Úloha je vhodná na uplatnenie medzipredmetových vzťahov s matematikou.
Riešenie: zajac, cukor, kopec, maco

Strana 17, úloha 2
Žiak vie:
- ✓ priradiť dvojice slov podľa významu.

Tento typ úlohy žiaci riešili, odporúčame ju zadať ako samostatnú prácu. Pomôckou pri kontrole je rovnaké zakončenie rámčekov. Prácu žiakov spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime najmä tých žiakov, ktorí pracovali celkom samostatne.

Strana 17, úloha 3
Žiak vie:
- ✓ identifikovať slová v ponuke, ktoré boli v texte.

Odporúčame spoločné čítanie básne a slov. Riešenie úlohy môže učiteľ zadať ako samostatnú prácu.
Riešenie: citrón, celkom, vec

Strana 17, hodiny
Žiak vie:
- ✓ doplniť do vety vhodné slovo podľa obsahu vety.

Rovnaký typ úlohy už žiaci riešili na strane 11, preto je vhodná na samostatnú prácu.
Riešenie: Na lúke sa pasú ovce. Cyril si dáva do kávy cukor.

Sebahodnotenie
Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

Strana 18, čítanie viet, text **Zajko Bojko cestuje**
Žiak vie:
- ✓ povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby žiaci o nej vedeli samostatne vytvoriť 5 samostatných viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy.
Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, skutočný, neskutočný...).

Strana 18, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.

Učiteľ vysvetlí žiakom, že meno zajaca je Zajko Bojko (dve slová), kocúr sa volá Paco (jedno slovo).
Riešenie: Zajko Bojko, Paco

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na plynulé čítanie nového textu.

Strana 19, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ priradiť k obrázku slovo, ktoré znázorňuje;
- ✓ vysvetliť význam daných slov.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Pomenovanie obrázka a priradenie správneho slova k nemu pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením. Pri vyfarbovaní rámčekov so slovami odporúčame, aby žiaci použili svetlejšie farby (aby napísané slovo zostalo čitateľné). Rozširujúcou činnosťou pri riešení úlohy je vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.
Riešenie: vajce, cukrík, citrón

Strana 19, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ zložiť slovo z daných slabík;
- ✓ riešiť doplňovačku;
- ✓ priradiť slovo k správnemu obrázku.

S týmto typom úlohy sa žiaci stretli v 1. časti *Šlabikára LIPKA®*. Odporúčame úlohu riešiť spoločne, pretože v úlohe sú použité aj trojslabičné slová. Po vyplnení doplňovačky žiaci prečítajú jej riešenie (farebne zvýraznené slovo) a označia obrázok, ktorým je slovo znázornené.
Riešenie: slová: VAJCE, KOBEREC, CESTA, PANVICA, PLAVEC, CIRKUS; tajnička: CESNAK

Strana 19, hodiny

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová napísané rôznym typom písma;
- ✓ priradiť trojice slov, ktoré rovnako znejú.

Tento typ úlohy už žiaci riešili, preto je vhodná na samostatnú prácu. Prácu žiakov spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime tých, ktorí pracovali celkom samostatne.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

Didaktické hry

Nezbedný vietor
Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov napísaných tlačeným i písaným písmom.
Pomôcky: slová napísané tlačeným i písaným písmom na samostatných kartičkách
Postup: Na magnetickú tabuľu pripevníme slová na kartičkách napísané tlačeným i písaným písmom tak, aby tvorili dvojice (jedno slovo oboma typmi písma vedľa seba). Ak nemáme dostatočne veľkú magnetickú tabuľu, slová môžeme uložiť na zem. Žiaci prečítajú dvojice slov. Potom im učiteľ povie, aby sa otočili chrbtom k textu. Učiteľ (neskôr niektorý žiak) povymieňa dvojice slov. To nezbedný vietor „rozfúkal“ slová. Žiaci hľadajú a priraďujú slová tak, aby znova tvorili dvojice – tlačený a písaný tvar toho istého slova.

Hľadaj dvojice
Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov, určiť význam slova – priradiť slovo k obrázku, ktorý ho znázorňuje.
Pomôcky: slová napísané na samostatných kartičkách, obrázky
Postup: Učiteľ pripraví známe slová napísané na kartičkách a obrázky, ktoré ich znázorňujú (citrón, cukor, cukrík, vajce, cesnak, zajac...) a rozloží ich na zem alebo pripne na magnetickú tabuľu. Žiaci priraďujú slová k obrázkom. Slová opakovane čítajú, prípadne použijú vo vetách.

Rýchle slová
Cieľ: Precvičiť pohotové čítanie slov (techniku čítania slov).
Pomôcky: kartičky s napísanými slovami
Postup: Učiteľ má na kartičkách napísané jednoduché slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu (primeraný spôsobilostiam žiakov)a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať. Hru môže učiteľ diferencovať tak, že určí skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

Vety spia
Cieľ: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.
Pomôcky: Vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, pričom každá veta je napísaná inou farbou.
Postup: Učiteľ napíše na kartičky vety (každé slovo zvlášť) a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo. Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ povie: *„Vety spia, ale zobudí sa veta: Cyril kúpil kockový cukor.“* Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Písanie c, C

Písanie, 4. zošit, strany 24 – 27

Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 99 – 100

Pojmy:

malé písané c, veľké písané C

Ciele:

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou;
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slabiky, slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa.

Strana 24

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno malé písané ***c***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena ***c***;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Na strane sa žiaci učia písať písmeno *malé písané* ***c***. Po úvodnom rozcvičení ruky a nácviku postupnosti písania písmena pokračujú v jeho písaní v nasledujúcich dvoch riadkoch. Keďže ide o pomerne jednoduchý tvar, v ďalších riadkoch sa precvičuje aj jeho písanie v jednoslabičných slovách, a to na začiatku i na konci slova.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Kritériom hodnotenia môže byť správne držanie tela pri písaní, správna poloha písanky a pod.

Strana 25

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ odpísať a prepísať vety.

V prvej časti strany žiaci precvičujú písanie písmena vo viacslabičných slovách. Zvýšenú pozornosť je potrebné venovať pripojeniu písmena ***o*** k písmenu ***c***. V ďalších riadkoch nasleduje odpis a prepis vety. Žiaci si môžu najprv zopakovať pravidlá pri písaní viet.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa. Kritériom môže byť úspešnosť pri odpise a prepise viet.

Strana 26

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno veľké písané ***C***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena ***C***.

Strana je zameraná na nácvik písania tvaru *veľkého písaného* ***C***. Ani tento tvar nie je náročný, preto žiaci môžu stranu vypracovať samostatne. Postupnosť písania si precvičia obťahovaním písmena na obrázku, následne píšu izolované písmená v dvoch riadkoch s pomocnými bodkami v mieste, kde začínajú písať každé písmeno. V jednom riadku píšu striedavo písmená ***C***, ***c***. V závere strany si nové písmeno precvičia na začiatku vlastných mien.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Kritériom úspešnosti môže byť dodržiavanie správneho sklonu písmena.

Strana 26

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom;
- ✓ vymyslieť a dopísať do vety slovo podľa zadania.

Prvé dva riadky strany sú venované precvičovaniu tvarov oboch písmen ***C, c***. V ďalších dvoch riadkoch žiaci odpisujú vety. V týchto vetách sú zámerne použité aj trojslabičné slová. Pred písaním viet je potrebné žiakom pripomenúť, že slová píšu jedným ťahom, znamienka doplnia až po napísaní celého slova a medzi jednotlivými slovami dodržiavajú primerané medzery. V závere strany je zaradená neúplná veta určená na prepis. Úlohou žiakov je najprv doplniť vhodné slovo do vety podľa pokynu, a potom vetu správne napísať.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce so stranou môžu v rámci sebahodnotenia hodnotiť svoju úspešnosť pri doplnení neúplnej vety a jej odpise.

Hláska a písmená č, Č

Šlabikár LIPKA® 2. časť, strany 20 – 22
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 101 – 102

Pojmy:

hláska a písmená č, Č – malý a veľký tvar písmena, tlačený a písaný tvar písmena, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

Ciele:

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena ***Č***;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***č*** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov.

Návrh didaktického postupu

*Vyvodenie hlásky a písmen **č, Č***

Nápovedným obrázkom pri písmene ***Č*** je *čerešňa*. Báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť.
K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky písané i tlačené tvary nového písmena. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena ***Č*** (malé tlačené č, veľké tlačené č, malé písané č, veľké písané č), ktoré žiaci opakujú.
Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.
Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

Strana 20, práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ identifikovať hlásku ***č*** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***č*** na začiatku, vnútri a na konci slova.

Na ilustrácii je Zuzanka s babičkou, pečú čerešňový koláč. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci radi jedia koláče, kto im ich pečie, či už piekli koláč s babičkou...

Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.
Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku ***č***. Predpokladáme, že žiaci vedia na ilustrácii nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré súvisia s ilustráciou. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzke a babičke pri pečení koláča. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou ***č*** na začiatku slova: *čerešne, červené (taniere), červená (miska);*
- slová s hláskou ***č*** *vnútri* slova: *vajíčka, pečenie, oči, babička, sladučký (koláč, cukor);*
- slová s hláskou ***č*** na konci slova: *koláč, pekáč.*

Po vyhľadaní slov s hláskou ***č*** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámčekov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky ***č*** v slove.

Strana 20, čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Čítanie náročnejších slov odporúčame dôkladne precvičiť, aby ich žiaci vo vetách čítali plynulo. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).
Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú/nerozumejú.

Strana 20, čítanie viet, text **Koláč**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť hlas, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.
Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Text potom čítajú žiaci. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom. Žiakov môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). V texte sú použité slová s rovnakým slovotvorným základom (upečený, prepečený, pripečený). Žiaci môžu tvoriť nové podobné slová.
Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Učiteľ by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly za prácu žiakov.

Strana 20, čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ čítať vetu napísanú písaným písmom.

V tejto úlohe je písaným písmom napísaná veta, ktorá súvisí s textom. Je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je určovanie pravdivosti alebo nepravdivosti vety podľa textu, prípadne vyhľadanie danej vety v texte.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť a pocity pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri prerozprávaní obsahu nového textu.

Strana 21, čítanie viet, text **Zuzanka číta**

Žiak vie:

- ✓ povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať plynulo neznámy text.

Strana 21 je strana určená na precvičenie čítania. V tomto texte po prvýkrát nie sú farebne vyznačené slabiky s novým písmenom ani predložky spojené so slovom. Je to systémový prvok v 2. časti *Šlabikára LIPKA®.* Cieľom je precvičovanie čítania takej formy textu, ktorú nájdu žiaci v časopisoch i v knihách.
Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby o nej vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy. Žiaci porovnajú situáciu znázornenú na ilustrácii so svojimi vlastnými skúsenosťami.
Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Slová alebo slovné spojenia, ktoré chceme so žiakmi precvičiť vopred, odporúčame napísať na tabuľu (vytvoriť si svoj vlastný trenažér). Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).
Text je vhodný aj na rolové čítanie (prvá časť textu, kde sa rozpráva Zuzanka s Evičkou).

Strana 21, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ doplniť do vety správne slovo podľa textu.

Žiaci prečítajú začiatok vety a ústne povedia riešenie. Potom si vyberú aspoň jedno slovo, ktoré dopíšu do riadka.
Riešenie: o mačke, o kačke

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na plynulosť čítania.

Strana 22, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ rozlíšiť grafickú podobu písmen ***C, Č***;

- ✓ doplniť do slov správne písmená;
- ✓ vyznačiť slová s mäkčeňom.

Úlohu odporúčame riešiť spoločne. Rozširujúcou úlohou môže byť určovanie počtu písmen, slabík v slovách, prípadne vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.
Riešenie: CESNAK, MAČKA, PAPUČE, KOPEC, KOPČEK, PEČIVO, TRIČKO, ZAJAC

Strana 22, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ priradiť slovné spojenie znázornené na obrázku.

Pri riešení úlohy odporúčame najskôr pomenovať obrázok a prečítať obe slovné spojenia, ktoré sú k nemu priradené. Rozširujúcou aktivitou môže byť vysvetlenie slovného spojenia a jeho použitie vo vete.
Riešenie: modré oči, červené tričko

Strana 22, úloha 3

Žiak vie:

- ✓ zložiť zo slov vetu podľa zadania;
- ✓ aplikovať pravopis písania viet (veľké začiatočné písmeno, znamienko na konci vety).

Úlohu tohto typu riešia žiaci po prvýkrát, preto je vhodné riešiť ju spoločne. Odporúčame najskôr prečítať všetky slová a potom z nich vybrať tri, ktoré tvoria zmysluplnú vetu. Písanie vety môže učiteľ zadať ako samostatnú prácu, najskôr však so žiakmi zopakujme pravidlá písania viet.

Strana 22, hodiny

Žiak vie:

- ✓ zložiť slovo z daných slabík;
- ✓ vytvorené slovo napísať písaným písmom;
- ✓ priradiť slovo k obrázku, na ktorom je znázornené.

Tento typ úlohy už žiaci riešili. Skladajú slová zo slabík na kartičkách rovnakej farby. Každé slovo povedia nahlas a napíšu ho písaným písmom do pripraveného riadka. Napísané slová prečítajú. Potom priradia slovo k obrázku, na ktorom je znázornené.
Riešenie: pečivo, počítač, kačica

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

Didaktické hry

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.
Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc. Žiak (učiteľ) hovorí slová, ktoré boli alebo neboli v prečítanom texte (napríklad v texte *Zuzanka číta* v šlabikári na strane 21). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobia drep. Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedia jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať.
Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Rýchle slová
Cieľ: Precvičiť pohotové čítanie slov (techniku čítania slov).
Pomôcky: kartičky s napísanými slovami
Postup: Učiteľ má na kartičkách napísané jednoduché slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať.
Hru môže učiteľ diferencovať tak, že určí skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

Živé vety
Cieľ hry: Zložiť vetu z daných slov.
Pomôcky: Vety napísané na kartičkách, pričom je na každej kartičke jedno slovo z vety a každá veta je napísaná inou farbou.
Postup: Učiteľ rozdá žiakom kartičky, žiaci najskôr prečítajú všetky slová. Potom učiteľ povie: *K tabuli príde veta...* (Napr.: *Zuzanka číta rozprávku*. Na kartičkách je veta napísaná po slovách.) Žiaci, ktorí majú niektoré slovo z vety, prídu pred tabuľu. Tam sa zoradia tak, aby slová vytvorili danú vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú a skontrolujú správnosť riešenia. Zložené vety odporúčame uložiť napríklad na zem, aby s nimi žiaci mohli neskôr ďalej pracovať.

Písanie č, Č

Písanie, 4. zošit, strany 28 – 32
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 101 – 102

Pojmy:
malé písané č, veľké písané Č

Ciele:
- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou;
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ nahradiť vo vete obrázok slovom a napísať ho;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa.

Strana 28
Žiak vie:
- ✓ pomenovať písmená malé písané ***č***, veľké písané ***Č***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmen ***č***, ***Č***
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Nácvik písania tvarov písmen ***č, Č*** logicky nasleduje po prebratí písmen ***c, C***. Tvar písmen žiaci poznajú, preto sa v rámci jednej strany precvičujú tvary malého aj veľkého písmena. Ako nový prvok si precvičia správne umiestnenie mäkčeňa. V posledných dvoch riadkoch píšu ***č*** v slovách.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho umiestnenia mäkčeňov.

Strana 29
Žiak vie:
- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ odpísať vetu napísanú písaným písmom;
- ✓ prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písmena ***č*** v slovách v pozícii na začiatku, vnútri i na konci slova. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet. Žiaci najprv odpíšu opytovaciu vetu. Potom prepíšu oznamovaciu vetu, ktorá môže byť zároveň odpoveďou na predchádzajúcu otázku.

Sebahodnotenie
V rámci záverečného sebahodnotenia sa žiaci zamerajú na správnosť napísaných viet.

Strana 30
Žiak vie:
- ✓ samostatne napísať správne tvary známych písmen.

Na celej strane sa precvičujú všetky písmená, ktoré sa žiaci naučili písať v písanke 4. Pri ich písaní žiaci pomenujú jednotlivé písmená, porovnávajú ich tvary, hľadajú spoločné a odlišné znaky, čím si písmená utvrdzujú a fixujú.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru jednotlivých písmen.

Strana 31
Žiak vie:
- ✓ samostatne odpísať vety;
- ✓ nahradiť slovom obrázok vo vete.

Strana je venovaná odpisu viet. V prvých dvoch opytovacích vetách je posledné slovo nahradené obrázkom. Náročnosť úlohy je zámerne zvýšená tým, že žiaci pri odpise obrázok nahradia slovom v správnom tvare (obrázky: mačka, dom – o mačke, v dome). V druhej časti strany žiaci robia odpis dvoch viet. Cvičenie vypracujú samostatne a učiteľ ho môže použiť aj na diagnostické účely.

Sebahodnotenie
V rámci záverečného sebahodnotenia sa žiaci zamerajú na správnosť doplnených slov vo vetách.

Strana 32
Žiak vie:
- ✓ samostatne prepísať slová;
- ✓ samostatne prepísať vety;
- ✓ nahradiť slovom obrázok vo vete.

Posledná strana je zameraná na precvičenie prepisu slov a viet. Jednotlivé slová sú zvolené tak, aby si žiaci precvičili aj náročnejšie spojenia písmen, s ktorými sa už stretli. V druhej časti strany žiaci

prepisujú vety, v ktorých je posledné slovo nahradené obrázkom. Strana má tiež diagnostický charakter.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Kritériom hodnotenia môže byť vlastný postoj žiakov k písaniu.

Hláska a písmená h, H

Šlabikár LIPKA® 2. časť, strany 23 – 27
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 103 – 106

Pojmy:
hláska a písmená h, H – malý a veľký tvar písmena, tlačený a písaný tvar písmena, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

Ciele:
- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena ***H***;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***h*** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ rozvíjať komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov.

Návrh didaktického postupu
*Vyvodenie hlásky a písmen **h, H***

Nápovedným obrázkom pri písmene ***H*** je *hus*. Báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Odporúčame s motivačnou básňou pracovať na začiatku každej hodiny, aby sa ju žiaci postupne naučili naspamäť.

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky písané i tlačené tvary nového písmena. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena ***H*** (malé tlačené h, veľké tlačené h, malé písané h, veľké písané h), ktoré žiaci opakujú.

Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie a vzťahov medzi jej časťami, rozlišovanie tvarov, farieb, veľkosti) a na rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

Strana 23, práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:
- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ identifikovať hlásku ***h*** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***h*** na začiatku a vnútri slova.

Na ilustrácii je hospodársky dvor, na ktorom sú húsky, kohút a holúbok. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, ktoré domáce zvieratá žiaci poznajú, ktoré videli na vlastné oči atď. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.
Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku ***h***. Predpokladáme, že žiaci na nej vedia nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať zvieratám na hospodárskom dvore. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou ***h*** na začiatku slova: *húsky, holúbok, hrable, hora;*
- slová s hláskou ***h*** *vnútri* slova: *kohút, ohrada;*
- slová s hláskou ***h*** na konci slova *nie sú znázornené, pretože pri výslovnosti dochádza k spodobovaniu hlásky **h** na konci slov.*

Po vyhľadaní slov s hláskou ***h*** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku alebo vnútri slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámčekov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky ***h*** v slove.

Strana 23, čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom;
- ✓ prečítať slová so spoluhláskovými skupinami.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom je v slove farebne odlíšená. Rozširujúcou aktivitou môže byť vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.

Strana 23, čítanie viet, text **Húska**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred čítaním samotného textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, čítanie ktorých si vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

Strana 23, čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ čítať vetu napísanú písaným písmom.

V 2. časti *Šlabikára LIPKA®* je písaným písmom napísaná veta, ktorá súvisí s textom. Je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je určovanie pravdivosti alebo nepravdivosti vety podľa textu, prípadne vyhľadanie danej vety v texte.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení žiaci vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Pri sebahodnotení sa odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri plynulom čítaní nových viet.

Strana 24, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ identifikovať v slovách písmeno ***h***;
- ✓ prepísať slová podľa zadania.

Žiaci najskôr prečítajú všetky slová. Potom určia a prečiarknu tie, v ktorých sa nevyskytuje písmeno ***h***. Slová opäť prečítajú a určia názvy zvierat, ktoré majú dve nohy. Tie slová prepíšu do riadka.
Riešenie: kohúty, holuby, husi

Strana 24, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať v dvojsmerovke dané slová;
- ✓ zložiť slovo z daných písmen.

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát, preto odporúčame úlohu riešiť spoločne.
Žiaci najskôr prečítajú slová v oboch stĺpcoch, aby vedeli, ktoré slová budú hľadať v dvojsmerovke. Učiteľ im vysvetlí, čo znamenajú šípky pri stĺpcoch (určujú smer hľadania slov v dvojsmerovke). Odporúčame najskôr začať hľadať slová v riadkoch, potom v stĺpcoch. Nájdené slovo si prečiarknu v zozname slov v stĺpci. Zvyšné písmená v dvojsmerovke môžu zakrúžkovať a postupne ich vypísať do pripravených rámčekov. Vzniknuté slovo prečítajú.
Riešenie: HORA

Strana 24, úloha 3

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať informácie priamo uvedené v texte;
- ✓ nakresliť obrázok podľa viet.

Úlohu tohto typu žiaci riešili aj v 1. časti *Šlabikára LIPKA®*. Zvýšená náročnosť úlohy je v tom, že žiaci nielen vyfarbujú, ale aj dokresľujú obrázok podľa obsahu viet. Úloha má diagnostický charakter, pomáha určiť spôsobilosť žiakov porozumieť textu.

Strana 24, hodiny

Žiak vie:

- ✓ zložiť vetu z daných slov;
- ✓ prepísať vetu písaným písmom s dodržaním pravidiel písania viet.

Už žiaci tento typ úlohy riešili, preto je úloha vhodná na samostatnú prácu. Odporúčame, aby najskôr prečítali všetky slová a určili prvé a posledné slovo vety. Pri prepisovaní vety upozorníme žiakov na to, že sa veta začína veľkým písmenom a na konci píšeme bodku.

Riešenie: V hore rastú stromčeky.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

Strana 25, čítanie viet, text **Hanka a Zuzanka**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou;
- ✓ čítať text s porozumením.

Strana 25 je strana určená na precvičenie čítania. V tomto texte nie sú farebne vyznačené slabiky s novým písmenom ani predložky spojené so slovom. Cieľom je precvičovanie čítania takej formy textu, ktorú žiaci nájdu v časopisoch i v knihách.
Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ im môže pomáhať otázkami.
Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Text je vhodný aj na rolové čítanie (rozprávač, Hanka, Zuzanka), odporúčame ho však zaradiť až po dôkladnom zvládnutí techniky čítania a podľa konkrétnych podmienok v triede.

Strana 25, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ nájsť informáciu priamo uvedenú v texte.

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť rozhovor o tom, ako Zuzanka pomohla Hanke.
Riešenie: Zuzanka

Sebahodnotenie
Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

Strana 26, čítanie viet, text **Hora**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou;
- ✓ čítať text s porozumením.

Pri písmene ***H*** sú zaradené tri texty (jeden na vyvodzovacej strane a dva na precvičovacích stranách). Dôvodom je dôkladné precvičenie čítania tohto písmena v nových slovách.
Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, učiteľ im môže pomáhať otázkami.
Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov.

Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).
Pri rozprávaní o obsahu textu sa učiteľ môže spýtať žiakov na význam vety, ktorá je napísaná kurzívou. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.

Strana 26, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ nájsť informáciu priamo uvedenú v texte;
- ✓ vysvetliť význam daného slova.

Prvú časť úlohy odporúčame riešiť ako samostatnú prácu. Význam slova *ozvena* odporúčame vysvetľovať spoločne. Rozširujúcou aktivitou môže byť tvorenie viet s daným slovom.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie žiakov odporúčame zamerať na riešenie úlohy 1.

Strana 27, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ prečítať a riešiť hádanky;
- ✓ napísať správnu odpoveď hádanky.

Hádanky odporúčame čítať a riešiť postupne. Učiteľ upozorní žiakov na pomôcky pri hádaní, ktorými sú nakreslené obrázky zvierat a slová v zátvorkách pod textom hádaniek.

Strana 27, hodiny

Žiak vie:

- ✓ povedať ľubovoľnú hádanku.

Odporúčame určiť pravidlá hry podľa konkrétnych podmienok v triede.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

Didaktické hry

Vlny

Cieľ: Okamžitá spätná väzba na to, či žiaci vedia vymyslieť slovo s novou hláskou.
Postup: Žiaci sa postupne postavia vedľa lavice a povedia slovo s hláskou ***h*** na začiatku alebo vnútri slova. Vstávajú z lavíc v poradí, ako sedia, po vyslovení slova zostanú stáť. Keď sa takýmto spôsobom „dostanú na koniec“, začnú opäť tvoriť slová s hláskou ***h*** na začiatku alebo vnútri slova, ale po splnení zadania si sadnú. Vstávaním a sadaním žiaci pripomínajú pohyb vlny (ako pri športových podujatiach na tribúne). Aby boli „vlny rýchlejšie“, môže učiteľ žiakov rozdeliť na skupiny podľa radov lavíc, v ktorých sedia (každý rad „spraví samostatnú vlnu“).

Vety spia

Cieľ: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.
Pomôcky: Vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, pričom každá veta je napísaná inou farbou.
Postup: Učiteľ napíše na kartičky vety (každé slovo zvlášť) a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo.

Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ povie: *„Vety spia, ale zobudí sa veta, v ktorej je slovo Hanka."* Žiak, ktorý má dané slovo, príde pred tabuľu. Podľa farby napísaného slova prídu k tabuli ostatní žiaci, ktorí majú slová napísané tou istou farbou, pretože sú to slová z jednej vety. Zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vytvorenú vetu prečítajú.

Na detektíva
Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.
Pomôcky: vety napísané na tabuli (alebo text v šlabikári)
Postup: Žiaci najskôr prečítajú text, s ktorým budú pracovať. Potom im učiteľ kladie rôzne otázky, napríklad: *Kto z vás je šikovný detektív a zistí, z ktorej vety sa dozvieme, kde bola Hanka ráno?* (Hanka bola ráno u doktora.) *V ktorej vete sú slová: holuby, hady, husi?...*

Živé slová
Cieľ hry: Priradiť tlačený a písaný tvar toho istého slova.
Pomôcky: slová napísané na kartičkách, tlačený a písaný tvar každého slova
Postup: Učiteľ si vopred pripraví slová napísané na kartičkách, každé slovo je napísané písaným i tlačeným písmom. Kartičky rozdá žiakom, žiaci najskôr prečítajú všetky slová. Potom učiteľ povie: *K tabuli príde dvojica slova, ktoré počujeme vo vete...* (Napr. *Horár chodí po hore.* Na kartičkách je napísané slovo *horár*.) Žiaci, ktorí majú písaný alebo tlačený tvar tohto slova, prídu pred tabuľu. Ostatní žiaci slovo prečítajú a skontrolujú správnosť riešenia.

Písanie h, H

Písanie, 5. zošit, strany 1 – 5
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 103 – 106

Pojmy:
malé písané h, veľké písané H

Ciele:
- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou;
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slabiky, slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa.

Strana 1

Žiak vie:
- ✓ pomenovať písmeno malé písané ***h***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena ***h***;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Strana je zameraná na nácvik písmena *malé písané* ***h***. Úvodné úlohy na rozcvičenie ruky a nácvik správnej postupnosti písania písmena sú obdobné ako v predchádzajúcich písankách. Žiaci pomenujú písmeno, ktoré idú písať. Po rozcvičení ruky na úvodnej ilustrácii žiaci niekoľkokrát obtiahnu farbičkami tvar písmena na obrázku. Pri písmene ***h*** je potrebné žiakov upozorniť, že má veľkosť

tvarov veľkých písmen, hoci ho pomenúvame *malé písané* ***h***. Ďalej žiaci pokračujú v písaní izolovaných písmen v dvoch riadkoch. V prvom riadku je písmeno predpísané v zväčšenej podobe. V nasledujúcich riadkoch žiaci precvičujú písmeno ***h*** v slovách v pozícii na začiatku slova.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru a výšky písmen.

Strana 2
Žiak vie:
- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ odpísať vetu napísanú písaným písmom;
- ✓ prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.

V prvom štvorriadkovom bloku si žiaci precvičujú písmeno ***h*** v dvojslabičných slovách. Zvýšenú pozornosť je potrebné venovať najmä pripojeniu ***h*** k písmenu *o*, pri ktorom sa skracuje prvá časť písmena *h*. Ďalej nasleduje odpis vety. Žiaci si môžu zopakovať pravidlá o písaní viet: veľké začiatočné písmeno, znamienko za vetou. Posledný riadok je venovaný prepisu opytovacej vety.

Sebahodnotenie
Sebahodnotenie na konci strany môže byť zamerané na hodnotenie úspešnosti pri odpise a prepise vety.

Strana 3
Žiak vie:
- ✓ pomenovať písmeno veľké písané ***H***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena ***H***.

Písanie tvaru písmena *veľké písané* ***H*** si žiaci nacvičia na celej strane. V úvode je potrebné venovať pozornosť nácviku správnej postupnosti písania obťahovaním písmena na obrázku farbičkami, prípadne precvičeniu na tabuli, v cvičnej písanke alebo na papieri. Žiaci píšu tvary písmena v dvoch riadkoch a v ďalšom píšu písmeno striedavo s malým tvarom. V závere strany si žiaci precvičujú písanie nového písmena vo vlastných menách.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správnej šírky písmen.

Strana 4
Žiak vie:
- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.

V prvom štvorriadkovom bloku si žiaci precvičujú písanie písmena ***H*** v kombinácii s inými písmenami, ktoré obsahujú podobné tvarové prvky. V druhej časti žiaci opäť píšu vlastné mená osôb. Žiaci si tak zopakujú aj pravidlo o písaní veľkého začiatočného písmena na začiatku vlastných mien.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Kritériom môže byť úspešnosť pri písaní vlastných mien.

Strana 5

Žiak vie:

- ✓ samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.

Celá strana je zameraná na precvičovanie písmen ***H, h*** vo vetách. V prvom štvorriadkovom bloku žiaci odpisujú zvolacie vety, v ktorých si precvičia aj písanie výkričníka. Druhá časť strany môže mať diagnostický charakter. Žiaci samostatne prepíšu dve oznamovacie vety.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Kritériom môže byť dodržiavanie primeraných rozstupov medzi slovami vo vetách.

Hláska a písmená ž, Ž

Šlabikár LIPKA® 2. časť, strany 28 – 31
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 107 – 108

Pojmy:

hláska a písmená ž, Ž – malý a veľký tvar písmena, tlačený a písaný tvar písmena, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

Ciele:

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena ***Ž***;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***ž*** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov.

Návrh didaktického postupu

*Vyvodenie hlásky a písmen **ž, Ž***

Nápovedným obrázkom pri písmene ***Ž*** je *žaba*. Báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť.
K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky písané i tlačené tvary nového písmena. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena ***Ž*** (malé tlačené ž, veľké tlačené ž, malé písané ž, veľké písané ž), ktoré žiaci opakujú.
Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.
Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie a vzťahov medzi jej časťami, rozlišovanie tvarov, farieb, veľkosti) a na rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

Strana 28, práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ identifikovať hlásku ***ž*** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***ž*** na začiatku a vnútri slova.

Na ilustrácii je znázornená žaba rozprávajúca sa s vrabcom o živote v meste. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či vedia, prečo sa žabe nepáčilo v meste, či sa im

páči tam, kde žijú. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.
Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené slová, ktoré majú v názve hlásku ***ž***. Predpokladáme, že žiaci vedia nájsť na ilustrácii znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať vrabcovi pri lietaní okolo žaburiny. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou ***ž*** na začiatku slova: *žaba, žaburina, žubrienky, žije;*
- slová s hláskou ***ž*** *vnútri* slova: *stráži.*
- slová s hláskou ***ž*** na konci slova *nie sú znázornené, pretože pri výslovnosti dochádza k spodobovaniu hlásky **ž** na konci slov.*

Po vyhľadaní slov s hláskou ***ž*** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku alebo vnútri slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámčekov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky ***ž*** v slove.

Strana 28, čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom;
- ✓ čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Čítanie náročnejších slov so spoluhláskovými skupinami odporúčame dôkladne precvičiť v trenažéri, aby ich žiaci vo vetách čítali plynulo. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v texte, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).
Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú/nerozumenú.

Strana 28, čítanie viet, text **Žaba a vrabec**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať slová s predložkami splývavou výslovnosťou;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť hlas, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.
Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, ktoré si žiaci vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup).
Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť a pocity pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri prerozprávaní obsahu nového textu.

Strana 29, úloha 1
Žiak vie:
- ✓ prečítať báseň;
- ✓ vyznačiť v básni rovnaké slová podľa zadania.

Odporúčame spoločne prečítať báseň a porozprávať sa so žiakmi o jej obsahu. Riešenie úlohy je vhodné na samostatnú prácu. Tú následne spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime žiakov, ktorí pracovali celkom samostatne.

Strana 29, úloha 2
Žiak vie:
- ✓ zložiť slová z daných slabík;
- ✓ prepísať slová písaným písmom;
- ✓ nakresliť obrázok znázorňujúci dané slovo.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Odporúčame najskôr spoločne prečítať slabiky a povedať slovo. Žiaci samostatne prepíšu na linajku správne slovo individuálnym tempom písania. Samostatnou prácou môže byť aj kreslenie obrázkov, ktoré znázorňujú napísané slová. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.
Riešenie: žaba, užovka, ježko

Strana 29, úloha 3
Žiak vie:
- ✓ prečítať slová s novým písmenom;
- ✓ určiť spoločnú vlastnosť slov v danej skupine podľa zakončenia rovnakou slabikou;
- ✓ vyradiť zo skupiny slovo, ktoré do nej nepatrí.

Odporúčame úlohu riešiť spoločne so všetkými žiakmi. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť priraďovanie nových slov do skupín s danými vlastnosťami.

Strana 29, hodiny
Žiak vie:
- ✓ doplniť do slov správne písmeno podľa významu slova.

Tento typ úlohy už žiaci riešili na strane 15. Odporúčame riešiť úlohu spoločne. Rozširujúcou úlohou môže byť tvorenie viet s danými slovami alebo tvorenie skupín slov podľa daného pravidla, napr. slová s dĺžňom, slová s dvomi slabikami, slová s piatimi písmenami...

Sebahodnotenie
Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

Strana 30, čítanie viet, text **Šípková Ruženka**
Žiak vie:
- ✓ povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;

- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať predložky splývavou výslovnosťou;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Strana 30 je strana určená na precvičenie čítania. V tomto texte nie sú farebne vyznačené slabiky s novým písmenom ani predložky spojené so slovom. Cieľom je precvičovanie čítania takej formy textu, ktorú žiaci nájdu v časopisoch i v knihách.
Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ im môže pomáhať otázkami.
Odporúčame nacvičiť so žiakmi čítanie slov, ktoré učiteľ považuje za náročnejšie vzhľadom na úroveň čitateľských spôsobilostí svojich žiakov.
Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).
Text je vhodný aj na rolové čítanie (rozprávač, mamička, Zuzanka, Adam), odporúčame ho však zaradiť až po dôkladnom zvládnutí techniky čítania a podľa konkrétnych podmienok v triede.

Strana 30, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.

Pri riešení úlohy učiteľ upozorní žiakov na slovo *prosím*, ktoré Zuzanka správne použila.

Strana 30, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ samostatne rozprávať na danú tému.

Odporúčame, aby učiteľ pomáhal žiakom pri ich rozprávaní pomocnými otázkami a motivoval ich k samostatnému vyjadrovaniu.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na plynulosť rozprávania pri riešení úlohy 2.

Strana 31, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte;
- ✓ určiť vetu znázornenú na ilustrácii.

Odporúčame najskôr spoločne prečítať dvojice viet priradené k ilustráciám. Pri slovách *Jožko, ježko* dochádza k spodobovaniu hlásky *ž* vnútri slova. Určenie správnej vety znázornenej na ilustrácii pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením.
Riešenie: Malý ježko spí pod stromom. Želka umýva lyžice.

Strana 31, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ povedať dané slová po slabikách
- ✓ určiť slová s rovnakou poslednou slabikou.

Úlohu odporúčame riešiť ako samostatnú prácu. Rozširujúcou úlohou môže byť určovanie počtu písmen, slabík v slovách, prípadne vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.
Riešenie: lyže – nože, koža – ryža, ružička – vežička

Strana 31, úloha 3

Žiak vie:

- ✓ zložiť slová z daných slabík;
- ✓ doplniť slovo do vety.

Skladanie slabík do slov nie je pre žiakov nová úloha. S dopĺňaním vytvorených slov do viet sa v tejto úlohe stretávajú po prvýkrát. Odporúčame slová písať písaným písmom. Úloha tohto typu pomáha žiakom zdokonaľovať sa v čítaní s porozumením. Má tiež diagnostický charakter.

Strana 31, hodiny

Žiak vie:

- ✓ rozlíšiť grafickú podobu písmen *Z, Ž, C, Č*;
- ✓ vyfarbiť maľovanku podľa zadania.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát v 1. i v 2. časti *Šlabikára LIPKA®.* Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie viet o obrázku alebo tvorenie slov súvisiacich s obrázkom (prídavné mená, slovesá...).

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

Didaktické hry

Skryté písmená

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov.
Postup: Učiteľ napíše na tabuľu slová s vynechanými písmenami (v každom slove je vynechané najmenej jedno písmeno). Žiaci chodia postupne k tabuli a určujú písmená, ktoré v slovách chýbajú, napríklad: _aba, rožo_.
Obmenou môže byť vyhľadávanie slov, v ktorých chýba konkrétne písmeno povedané učiteľom alebo žiakom, napríklad: *V ktorých slovách chýba písmeno ž?*

Vláčik

Cieľ hry: Precvičiť rozlíšenie medzi slovom a vetou, rozvíjať slovnú zásobu a komunikačné spôsobilosti žiakov.
Postup: Všetci žiaci sa postavia vedľa lavíc. Lavica predstavuje vláčik, ktorý žiakov zavezie do *Krajiny múdrych detí*. Učiteľ povie žiakom ľubovoľnú hlásku. Nasadnúť do vláčika môže ten, kto splní zadanie: vymyslieť slovo začínajúce na uvedenú hlásku a vetu, v ktorej dané slovo použije. Sadne si žiak, ktorý povie správne slovo i vetu, pocestuje vláčikom do *Krajiny múdrych detí*.

Rýchle slová

Cieľ: Precvičiť pohotové čítanie slov (techniku čítania slov).
Pomôcky: kartičky s napísanými slovami
Postup: Učiteľ má na kartičkách napísané slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo prečítať nahlas.

Hru môže učiteľ diferencovať tak, že určí skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

Písanie ž, Ž

Písanie, 5. zošit, strany 6 – 7
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 107 – 108

Pojmy:
malé písané ž, veľké písané Ž

Ciele:
- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou;
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa.

Strana 6

Žiak vie:
- ✓ pomenovať písmená malé písané ***ž*** a veľké písané ***Ž***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmen ***ž, Ž***.

Na tejto strane sa žiaci naučia písať písmená ***ž, Ž***. Keďže s tvarom písmena sa už stretli pri písmenách *z, Z,* precvičujú sa oba tvary na jednej strane. Pri písmenách ***ž, Ž*** je potrebné venovať pozornosť najmä správnemu umiestneniu mäkčeňa. Po rozcvičení ruky na úvodnej ilustrácii žiaci obtiahnu niekoľkokrát farbičkami tvar písmena na obrázku. Ďalej píšu samostatné písmená v predpísaných troch riadkoch. V závere strany precvičujú písanie písmena ***ž*** v dvojslabičných slovách v rôznych pozíciách.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Sebahodnotenie sa môže zamerať na správne umiestnenie mäkčeňov.

Strana 7

Žiak vie:
- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ odpísať vetu napísanú písaným písmom;
- ✓ prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písmen ***ž, Ž*** v slovách. Žiaci sa opäť stretávajú s písaním vlastných mien, preto je vhodné zopakovať pravidlo o ich správnom písaní. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet. Žiaci ju vypracujú samostatne a učiteľ ju môže využiť aj na priebežnú diagnostiku písania.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa. Kritériom môže byť úspešnosť pri odpise a prepise viet.

Hláska a písmená ľ, Ľ

Šlabikár LIPKA® 2. časť, strany 32 – 36
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 109 – 112

Pojmy:

hláska a písmená ľ, Ľ – malý a veľký tvar písmena, tlačený a písaný tvar písmena, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

Ciele:

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena ***Ľ***;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***ľ*** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov.

Návrh didaktického postupu

*Vyvodenie hlásky a písmen **ľ, Ľ***

Nápovedným obrázkom pri písmene ***Ľ*** je *ľalia*. Báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť.
K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky písané i tlačené tvary nového písmena. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena ***Ľ*** (malé tlačené ľ, veľké tlačené ľ, malé písané ľ, veľké písané ľ), ktoré žiaci opakujú.
Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.
Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

Strana 32, práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ identifikovať hlásku ***ľ*** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***ľ*** na začiatku, vnútri a na konci slova.

Na ilustrácii je Zuzanka s bratom Adamom, Zuzanka maľuje obrázky, Adam sa prizerá. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci radi maľujú, či si maľujú aj doma... Potom

dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.
Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku ***ľ***. Predpokladáme, že žiaci vedia na ilustrácii nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré súvisia s ilustráciou. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.
Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzke a Adamovi pri maľovaní obrázkov. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou ***ľ*** na začiatku slova: *ľalia;*
- slová s hláskou ***ľ*** *vnútri* slova: *maľuje;*
- slová s hláskou ***ľ*** na konci slova: *motýľ, podbeľ.*

Po vyhľadaní slov s hláskou ***ľ*** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámčekov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky ***ľ*** v slove.

Strana 32, čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Čítanie náročnejších slov odporúčame dôkladne precvičiť, aby ich žiaci vo vetách čítali plynulo. Pri čítaní slov v stĺpci odporúčame upozorniť žiakov na časti slov, ktoré sú rovnaké a ktoré odlišné. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku alebo stĺpci, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú. Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú/nerozumejú.

Strana 32, čítanie viet, text **Motýľ**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať plynulo vety s novými slovami;
- ✓ čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť hlas, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.
Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Text potom čítajú žiaci. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). V texte sú použité slová s rovnakým slovotvorným základom (*maľuje, maľujem, maľuješ, namaľujem, namaľuješ*). Žiaci môžu tvoriť nové podobné slová. Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Učiteľ by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly za prácu žiakov.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť a pocity pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri prerozprávaní obsahu nového textu.

Strana 33, čítanie viet, text **Smelý kráľ**

Žiak vie:

- ✓ povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať neznámy text plynulo;
- ✓ rozlíšiť, či ide v rámci konkrétnej ukážky o báseň alebo o príbeh (o súvislý text).

Strana je určená na precvičenie čítania. Žiaci čítajú po prvýkrát báseň ako hlavný text na strane. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, o čom asi budú čítať. Učiteľ im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby žiaci o nej vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet.
Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správny prednes básne ako vzor. Upozorní žiakov na to, že číta báseň, ktorá má krátke riadky a slová na konci riadkov podobne znejú. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. Je vhodné, aby žiaci čítali báseň spoločne, aby si všetci uvedomili rozdiel pri čítaní básne a príbehu.
Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Strana 33, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať v básni dané slová.

Učiteľ upozorní žiakov, že vyhľadávajú a podčiarkujú (aj v nadpise) iba slová *kráľ* a *muška*, nie ich tvary. To môže byť rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy, ktorú učiteľ zadá individuálne.

Strana 33, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ vymyslieť iný názov básne.

Riešenie úlohy predpokladá naplnenie 3. úrovne porozumenia textu, ako je uvedené v spodnej lište strany v šlabikári. Pri hodnotení úlohy musí učiteľ postupovať individuálne, pretože všetci žiaci nemusia riešenie úlohy zvládnuť na rovnakej úrovni porozumenia textu.

Sebahodnotenie
Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 2.

Strana 34, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ priradiť k obrázku slovo, ktoré znázorňuje;
- ✓ vysvetliť význam daných slov.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Pomenovanie obrázka a priradenie správneho slova k nemu pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením. Pri vyfarbovaní rámčekov so slovami odporúčame, aby žiaci použili svetlejšie farby (aby napísané slovo zostalo čitateľné). Rozširujúcou

činnosťou pri riešení úlohy je vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.
Riešenie: cibuľa, motýľ, podbeľ

Strana 34, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ napísať správne slovo do doplňovačky;
- ✓ vyriešiť tajničku;
- ✓ prepísať tajničku písaným písmom.

Doplňovačky už žiaci riešili, ale s týmto typom sa stretávajú po prvýkrát. Odporúčame úlohu riešiť spoločne, pretože slová, ktoré majú žiaci doplniť do doplňovačky, nie sú napísané v správnom poradí. Po vyplnení doplňovačky žiaci prečítajú jej riešenie (farebne zvýraznené slová) a prepíšu názov rozprávky do riadka. Učiteľ upozorní žiakov, že meno rozprávky sa začína veľkým písmenom.
Riešenie: Soľ nad zlato

Strana 34, hodiny

Žiak vie:

- ✓ zložiť slová z daných slabík;
- ✓ určiť a napísať slovo s najmenším počtom písmen.

Podobný typ úlohy už žiaci riešili. Odporúčame ju riešiť spoločne. Žiaci najskôr prečítajú všetky slabiky postupne za sebou a pozorujú, či nepočuli slová. Potom vyfarbujú rovnakou farbou slabiky tvoriace slová. Učiteľ pripomenie žiakom, že existujú aj slová, ktoré majú iba jednu slabiku. Vyznačené slová spoločne prečítajú a vyhľadajú slovo s najmenším počtom písmen. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť vysvetlenie významu všetkých slov a tvorenie viet s danými slovami.
Riešenie: cibuľa, úľ, kašeľ, ľan; Najmenej písmen má slovo úľ.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

Strana 35, čítanie viet, text **Syseľ**

Žiak vie:

- ✓ povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať neznámy text plynulo.

Strana je určená na precvičenie čítania. V tomto texte nie sú farebne vyznačené slabiky s novým písmenom ani predložky spojené so slovom. Cieľom je precvičovanie čítania takej formy textu, ktorú žiaci nájdu v časopisoch i v knihách.
Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, učiteľ im môže pomáhať otázkami.
Odporúčame nacvičiť so žiakmi čítanie slov, ktoré učiteľ považuje za náročnejšie vzhľadom na úroveň čitateľských spôsobilostí svojich žiakov.
Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).
Text je vhodný aj na znázornenie pohybom.

Strana 35, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať informácie priamo uvedené v texte.

Odporúčame úlohu zadať ako samostatnú prácu žiakov. Pri jej hodnotení učiteľ individuálne pochváli žiakov za prácu.

Strana 35, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ čítať vety s porozumením;
- ✓ určiť pravdivosť alebo nepravdivosť obsahu vety podľa textu.

Tento typ úlohy už žiaci riešili niekoľkokrát v 1. i v 2. časti *Šlabikára LIPKA®*, preto úlohu odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Pri určovaní pravdivosti alebo nepravdivosti žiaci vychádzajú z informácií priamo uvedených v texte. Učiteľ môže úlohu využiť na diagnostiku porozumenia nového textu.
Riešenie: -, P, -

Sebahodnotenie
Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 2.

Strana 36, čítanie viet, text **Záhrada**

Žiak vie:

- ✓ povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať neznámy text plynulo.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, učiteľ im môže pomáhať otázkami.
Odporúčame nacvičiť so žiakmi čítanie slov, ktoré učiteľ považuje za náročnejšie vzhľadom na úroveň čitateľských spôsobilostí svojich žiakov (vytvorí vlastný trenažér).
Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.
Text je vhodný aj na rolové čítanie (rozprávač, Zuzanka, babička)

Strana 36, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať informácie priamo uvedené v texte.

Odporúčame úlohu zadať ako samostatnú prácu žiakov. Pri jej hodnotení učiteľ individuálne pochváli žiakov za prácu.

Sebahodnotenie
Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 1.

Didaktické hry

Tichá
Cieľ hry: Precvičiť fonematické uvedomovanie hlásky ***ľ*** v slovách.
Postup: Žiaci sedia v laviciach a počúvajú otázky učiteľa. Odpovedajú na ne kývaním hlavy, nikto neodpovedá nahlas – preto sa hra volá *Tichá*. Učiteľ kladie otázky, napríklad: *Počujeme v slove motýľ hlásku ľ na začiatku slova? Je v slove slon hláska ľ?*

Drep – skok – „Klamanie“
Cieľ: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.
Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc. Žiak (učiteľ) hovorí slová, ktoré boli alebo neboli v prečítanom texte (napríklad v texte *Záhrada* v šlabikári na strane 36). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobia drep. Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedia jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať.
Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Na detektíva
Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.
Pomôcky: vety napísané na tabuli (alebo text v šlabikári)
Postup: Žiaci najskôr prečítajú text, s ktorým budú pracovať. Potom im učiteľ kladie rôzne otázky, napríklad: *Kto z vás je šikovný detektív a zistí, z ktorej vety sa dozvieme, aký sen sa sníval sysľovi?* (Mal krásny sen o tom, že má veľa jedla.)

Písanie ľ, Ľ

Písanie, 5. zošit, strany 8 – 9
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 109 – 112

Pojmy:
malé písané ľ, veľké písané Ľ

Ciele:
- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou;
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa.

Strana 8
Žiak vie:
- ✓ pomenovať písmená malé písané ***ľ***, veľké písané ***Ľ***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmen ***ľ***, ***Ľ***
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Na tejto strane sa žiaci naučia písať písmená ***ľ, Ľ***. Pred písaním žiaci písmená prečítajú, pričom je potrebné dbať na ich správnu, mäkkú výslovnosť. Po rozcvičení ruky na úvodnej ilustrácii žiaci tvary písmen v obrázku niekoľkokrát obtiahnu farbičkami. V prvom riadku píšu striedavo obe písmená, čo prispieva k uvedomovaniu si odlišností tvarov. Ďalej pokračujú v písaní samostatných tvarov písmena ***ľ*** v jednom a riadku a ***Ľ*** v nasledujúcom riadku. V závere strany precvičujú písmeno ***ľ*** v slovách.

Sebahodnotenie

Po skončení práce na strane žiaci vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Žiaci môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru a sklonu písmen.

Strana 9

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ odpísať vetu napísanú písaným písmom;
- ✓ prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písmena ***ľ*** ako posledného písmena slova. Aj tu pri čítaní napísaných slov treba upozorňovať žiakov na správnu výslovnosť. Písmeno ***Ľ*** sa precvičuje vo vlastných menách osôb. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet s exponovaným výskytom oboch písmen.

Sebahodnotenie

V rámci záverečného sebahodnotenia sa žiaci zamerajú na správnosť napísaných viet.

Hláska a písmená ť, Ť

Šlabikár LIPKA® 2. časť, strany 37 – 39
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 113 – 114

Pojmy:

hláska a písmená ť, Ť – malý a veľký tvar písmena, tlačený a písaný tvar písmena, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

Ciele:

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena ***Ť***;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***ť*** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov.

Návrh didaktického postupu

*Vyvodenie hlásky a písmen **ť, Ť***

Nápovedným obrázkom pri písmene ***Ť*** je *ťava*. Báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť.
K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky písané i tlačené tvary nového písmena. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena ***Ť*** (malé tlačené ť, veľké tlačené ť, malé písané ť, veľké písané ť), ktoré žiaci opakujú.
Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.
Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

Strana 37, práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ identifikovať hlásku ***ť*** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***ť*** na začiatku, vnútri a na konci slova.

Na ilustrácii je znázornená Zuzanka so sestrou Evičkou, Zuzanka jej ukazuje obrázky v knižke o zvieratách. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci majú doma

knižky o zvieratách (prípadne iné) a s kým si ich najčastejšie čítajú a pod. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.
Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku ***ť***. Predpokladáme, že žiaci vedia nájsť na ilustrácii znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.
Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzanke a Evičke pri prezeraní knižky. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou ***ť*** na začiatku slova: *ťava, ťapká;*
- slová s hláskou ***ť*** *vnútri* slova: *píšťalka;*
- slová s hláskou ***ť*** na konci slova: niť (na píšťalke), ukazovať, čítať, sedieť...

Po vyhľadaní slov s hláskou ***ť*** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámčekov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky ***ť*** v slove.

Strana 37, čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v texte, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).
Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú/nerozumejú.

Strana 37, čítanie viet, text **Zuzanka a Evička**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť hlas, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.
Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, ktoré si žiaci vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

Strana 37, čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ čítať vetu napísanú písaným písmom.

V spodnom riadku je veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť i pocity pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri práci s vetou napísanou písaným písmom.

Strana 38, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ priradiť slová k obrázkom podľa významu.

Riešenie úlohy závisí od rozhodnutia žiakov. Odporúčame, aby učiteľ so žiakmi rozprával o tom, kedy sa oni naučili činnosti uvedené v úlohe alebo kedy sa ich chystajú naučiť.

Strana 38, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ zložiť slová z daných slabík;
- ✓ prepísať slová písaným písmom.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Odporúčame najskôr spoločne prečítať slabiky a povedať slovo. Správne slovo samostatne prepíšu na linajku individuálnym tempom písania. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť použitie slov vo vetách, ktoré môžu byť nielen oznamovacie, ale žiaci môžu tvoriť otázky alebo príkazy.
Riešenie: maľovať, čvirikať

Strana 38, úloha 3

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom;
- ✓ napísať pomenovanie obrázka.

Odporúčame najskôr spoločne so žiakmi prečítať všetky slová v rámčekoch a vyznačiť tie, ktoré sú znázornené na obrázkoch. Prepis slov písaným písmom do pripravených riadkov môže učiteľ zadať ako samostatnú prácu. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť určovanie počtu slabík alebo písmen v slovách.
Riešenie: labuť, píšťalka, reťaz

Strana 38, hodiny

Žiak vie:

- ✓ vyznačiť dvojice slov, ktoré tvoria slovné spojenia.

Žiaci najskôr prečítajú všetky slová, potom dvojice slov tvoriacich slovné spojenia vyfarbia rovnakou farbou. Táto časť riešenia úlohy môže byť zadaná ako samostatná práca. Tvorenie viet s použitím slovných spojení odporúčame riešiť spoločne.
Riešenie: Počúvať hudbu. Maľovať motýľa. Piť šťavu.

Sebahodnotenie
Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

Strana 39, čítanie viet, text **Labuť a kačka**

Žiak vie:

- ✓ rozlíšiť na praktických ukážkach báseň od príbehu (prozaického textu);
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať text so správnou intonáciou.

Odporúčame začať čítaním textu bez toho, že by sa žiaci najskôr zamerali na ilustráciu. Text prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu, plynulé čítanie a prednes básne ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. Podľa konkrétnych podmienok v triede môže učiteľ so žiakmi nacvičovať prednes básne. Odporúčame, aby učiteľ vždy predniesol dva verše (ktoré spravidla tvoria jednu vetu) a žiaci jeho prednes napodobnia.
Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). K práci s ilustráciou pristúpime až pri riešení úlohy 1.

Strana 39, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ porozprávať obsah básne;
- ✓ určiť poradie obrázkov znázorňujúcich dej básne.

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát. Odporúčame najskôr so žiakmi spoločne porozprávať dej opísaný v básni. Potom opísať dej znázornený na jednotlivých obrázkoch a určiť ich správne poradie podľa deja. Báseň má štyri slohy, to znamená, že nie každá sloha je samostatne znázornená na obrázku.
Učiteľ môže úlohu využiť na diagnostiku porozumenia nového textu.
Riešenie: 1, 3, 2

Strana 39, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať v skupine slov tie, ktoré sú zakončené rovnakou slabikou.

Žiaci už tento typ úlohy riešili, preto odporúčame zadať ju ako samostatnú prácu. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť hľadanie iných dvojíc slov v básni, ktoré sú rovnako zakončené (žiaci hľadajú rýmy, ale slovo *rýmy* nepoužívame), alebo tvoria nové dvojice slov s rovnakým, prípadne podobným zakončením.

Strana 39, hodiny

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať v skupine písmen tie, ktoré tvoria slovo.

Odporúčame, aby žiaci čítali dvojice písmen ako slabiky, tak ľahšie identifikujú slová.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na správne riešenie úlohy 1.

Didaktické hry

Nezbedný vietor

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov napísaných tlačeným i písaným písmom.
Pomôcky: slová napísané tlačeným i písaným písmom na samostatných kartičkách

Postup: Na magnetickú tabuľu pripevníme slová na kartičkách napísané tlačeným i písaným písmom tak, aby tvorili dvojice (jedno slovo oboma typmi písma vedľa seba). Ak nemáme dostatočne veľkú magnetickú tabuľu, slová môžeme uložiť na zem.
Dvojice slov prečítame. Potom učiteľ povie žiakom, aby sa otočili chrbtom k textu. Učiteľ (neskôr niektorý žiak) povymieňa dvojice slov – to nezbedný vietor rozfúkal slová. Žiaci hľadajú a priraďujú slová tak, aby znova tvorili dvojice: tlačený a písaný tvar toho istého slova. Odporúčame zaradiť slová, v ktorých sú písmená *t, ť*.

Vety spia
Cieľ: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.
Pomôcky: vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, každá veta inou farbou
Postup: Učiteľ napíše na kartičky vety, každé slovo zvlášť a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo. Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ povie: *„Vety spia, ale zobudí sa veta: Maťo pije šťavu.“* Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Rýchle slová
Cieľ: Precvičiť pohotové čítanie slov (techniku čítania slov).
Pomôcky: kartičky s napísanými slovami
Postup: Učiteľ má na kartičkách napísané slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať.
Hru môže učiteľ diferencovať tak, že určí skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

Písanie ť, Ť

Písanie, 5. zošit, strany 10 – 11
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 113 – 114

Pojmy:
malé písané ť, veľké písané Ť

Ciele:
- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou;
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa.

Strana 10
Žiak vie:
- ✓ pomenovať písmená malé písané ***ť*** a veľké písané ***Ť***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmen ***ť***, ***Ť***;
- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom.

Strana je venovaná nácviku písania písmen ***ť, Ť*** samostatne aj v slovách. Zväčšené tvary písmen žiaci niekoľkokrát obtiahnu farbičkami. Keďže už podobné písmená ***t, T*** vedia písať, sústredia sa predovšetkým na nácvik správneho písania mäkčeňa, najmä pri malom písanom ***ť***. V posledných dvoch riadkoch žiaci píšu ***ť*** v slovách.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho umiestnenia mäkčeňov.

Strana 11

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novými písmenami;
- ✓ odpísať vetu napísanú písaným písmom;
- ✓ prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.

Strana je rozdelená na dve štvorriadkové časti. V prvých riadkoch sa precvičuje písmeno ***ť*** vo všetkých troch pozíciách – na začiatku, vnútri i na konci slova. Keďže žiadne vlastné meno osôb začínajúce sa písmenom ***Ť*** nie je uvedené v slovenskom kalendári, v poslednom riadku tejto časti si žiaci precvičia písanie vlastného mena zvierat. Je to vhodná príležitosť na vyvodenie ďalšieho pravidla o písaní vlastných mien zvierat. Druhá časť strany je venovaná odpisu a prepisu zvolacích viet.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa. Kritériom môže byť úspešnosť pri písaní viet.

Hláska a písmená ď, Ď

Šlabikár LIPKA® 2. časť, strany 40 – 42
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 115 – 116

Pojmy:

hláska a písmená ď, Ď – malý a veľký tvar písmena, tlačený a písaný tvar písmena, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

Ciele:

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena ***Ď***;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***ď*** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov.

Návrh didaktického postupu

*Vyvodenie hlásky a písmen **ď, Ď***

Nápovedným obrázkom pri písmene ***Ď*** je *ďateľ*. Báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť.
K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky písané i tlačené tvary nového písmena. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena ***Ď*** (malé tlačené ď, veľké tlačené ď, malé písané ď, veľké písané ď), ktoré žiaci opakujú.
Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.
Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

Strana 40, práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ identifikovať hlásku ***ď*** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***ď*** na začiatku, vnútri a na konci slova.

Na ilustrácii je medveď pozorujúci ďatľa pri hľadaní si potravy. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci poznajú ďatľa z obrázkov, či ho už niekedy počuli, keď boli

v prírode... Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.
Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, zvieratá, rastliny..., ktoré majú v názve hlásku ***ď***.
Predpokladáme, že žiaci vedia na ilustrácii nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré súvisia s ilustráciou. Pri hláske ***ď*** v slovách *medveď*, *žaluď, paprať* dochádza k spodobovaniu, preto v tomto prípade im vysvetlíme, že sú medvede, preto píšeme ***ď***, ale vyslovujeme ***ť***. Ďalej im povieme, že sa to budú učiť neskôr. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Mali by samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.
Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať na okraji lesa pri stretnutí medveďa s ďatľom. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou ***ď*** na začiatku slova: *ďateľ, ďaleko, ďobe;*
- slová s hláskou ***ď*** *vnútri* slova: *dážďovka;*
- slová s hláskou ***ď*** na konci slova: *medveď*, *žaluď, paprať.*

Žiaci po vyhľadaní slov s hláskou ***ď*** (znázornených na ilustrácii) určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámčekov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky ***ď*** v slove.

Strana 40, čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú. Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú/nerozumejú.

Strana 40, čítanie viet, text **Doktor v hore**

Žiak vie:

- ✓ čítať plynulo vety s novými slovami;
- ✓ čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť hlas, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.
Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Text potom čítajú žiaci. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Učiteľ by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly za prácu žiakov.

Strana 40, čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ čítať vetu napísanú písaným písmom.

V spodnom riadku sa nachádza veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť a pocity pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri prerozprávaní obsahu nového textu.

Strana 41, čítanie viet, text **Čarovné slová**

Žiak vie:

- ✓ povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať plynulo neznámy text.

Strana je určená na precvičenie čítania. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety so zameraním na to, o čom asi budú čítať. Učiteľ im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby o nej žiaci vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet.
Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Slová alebo slovné spojenia, ktoré chceme so žiakmi precvičiť vopred, odporúčame napísať na tabuľu (vytvoriť si svoj vlastný trenažér). Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).
Text je vhodný aj na rolové čítanie (rozprávač, Zuzanka, Naďa).

Strana 41, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ vyvodiť priame závery z textu.

Odporúčame najskôr riadený rozhovor o slušnom správaní, o tom, ako treba niekoho správne o niečo požiadať a poďakovať. Potom žiaci sami napíšu správne slová do riadka.
Riešenie: prosím, ďakujem

Strana 42, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ doplniť do slov dané písmeno;
- ✓ priradiť meno k správnemu obrázku.

Odporúčame úlohu zadať ako samostatnú prácu, jej riešenie je jednoduché a jednoznačné. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie viet s danými menami.
Riešenie: NAĎA, ĎURO, VLAĎA, AĎO

Strana 42, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ zložiť slová z daných slabík;
- ✓ doplniť slovo do vety.

Skladanie slabík do slov nie je pre žiakov nová úloha. S dopĺňaním vytvorených slov do viet sa už stretli na strane 31. Odporúčame slová písať písaným písmom. Úloha tohto typu pomáha žiakom zdokonaľovať sa v čítaní s porozumením. Má tiež diagnostický charakter.

Strana 42, úloha 3

Žiak vie:

- ✓ prečítať slovné spojenia;
- ✓ priradiť správne slovné spojenie k obrázku.

Odporúčame, aby žiaci vysvetlili význam oboch slovných spojení použitých v úlohe.
Riešenie: malá dážďovka

Strana 42, hodiny

Žiak vie:

- ✓ rozlíšiť grafickú podobu písmen *D, Ď*;
- ✓ vyfarbiť maľovanku podľa zadania.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát v 1. i v 2. časti *Šlabikára LIPKA®.* Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie viet o obrázku alebo tvorenie slov súvisiacich s obrázkom (prídavné mená, slovesá...). Odporúčame sa zamerať aj na vysvetlenie významu slov použitých v maľovanke.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 2.

Didaktické hry

Tichá

Cieľ hry: Precvičiť fonematické uvedomovanie hlásky ***ď*** v slovách.
Postup: Žiaci sedia v laviciach a počúvajú otázky učiteľa. Odpovedajú na ne kývaním hlavy, nikto neodpovedá nahlas, preto sa hra volá *Tichá*. Učiteľ kladie otázky, napríklad: *Počujeme v slove dážďovka hlásku ď vnútri slova? Je v slove dom hláska ď?*

Drep – skok

Cieľ hry: Precvičiť určovanie pozície hlásky ***ď*** v slove.
Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc tak, aby mal každý dostatočný priestor na skok alebo drep. Učiteľ hovorí rôzne slová s hláskou ***ď***. Keď povie slovo, v ktorom je hláska ***ď*** na začiatku slova, žiaci vyskočia. Keď povie slovo, v ktorom je hláska ***ď*** vnútri slova, žiaci urobia drep.
Návrh na slová:

- hláska ***ď*** na začiatku slova: *ďakujem, ďateľ, ďaleko, ďatelina, ďalekohľad, Ďuro...*
- hláska ***ď*** vnútri slova: *dážďovka, poďme, saďme, seďte, mláďa, háďa, Naďa, Aďo...*

Na detektíva

Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.
Pomôcky: vety napísané na tabuli (alebo text v šlabikári)
Postup: Žiaci najskôr prečítajú text, s ktorým budú pracovať. Potom im učiteľ kladie rôzne otázky, napríklad: *Kto z vás je šikovný detektív a zistí, z ktorej vety sa dozvieme, čo si ako prvé požičala Naďa od Zuzanky?* (Odpoveďou je: pravítko.)

Písanie ď, Ď

Písanie, 5. zošit, strany 12 – 13
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 115 – 116

Pojmy:
malé písané ď, veľké písané Ď

Ciele:
- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou;
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa.

Strana 12

Žiak vie:
- ✓ pomenovať písmená malé písané ***ď***, veľké písané ***Ď***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmen ***ď***, ***Ď***;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Na tejto strane sa žiaci naučia písať písmená ***ď, Ď***. Keďže sa už stretli s tvarom písmen, precvičujú sa oba tvary na jednej strane. Pri písmenách ***ď, Ď*** je potrebné venovať pozornosť najmä správnemu umiestneniu mäkčeňa. Po rozcvičení ruky na úvodnej ilustrácii žiaci tvar písmena na obrázku niekoľkokrát obtiahnu farbičkami. Ďalej píšu samostatné písmená v predpísaných troch riadkoch. V závere strany precvičujú písanie písmena ***ď*** na začiatku a na konci slova.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru jednotlivých písmen.

Strana 13

Žiak vie:
- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ odpísať vetu napísanú písaným písmom;
- ✓ prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.

Prvá časť strany je zameraná na precvičovanie oboch písmen ***ď, Ď*** v slovách. V ďalších riadkoch žiaci odpisujú a prepisujú vety. Pred písaním slov a viet je vhodné žiakom pripomenúť, že slová píšu jedným ťahom, rozlišovacie znamienka doplnia až po napísaní celého slova a medzi jednotlivými slovami dodržiavajú primerané medzery.

Sebahodnotenie

Žiaci môžu po skončení práce so stranou v rámci sebahodnotenia hodnotiť svoju úspešnosť pri písaní viet.

Hláska a písmená ň, Ň

Šlabikár LIPKA® 2. časť, strany 43 – 45
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 117 – 118

Pojmy:

hláska a písmená ň, Ň – malý a veľký tvar písmena, tlačený a písaný tvar písmena, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

Ciele:

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena ***Ň***;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***ň*** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov.

Návrh didaktického postupu

*Vyvodenie hlásky a písmen **ň, Ň***

Pri písmene ***Ň*** nie je nápovedný obrázok. Žiadne slovenské slovo, ktoré sa dá znázorniť na obrázku, sa nezačína touto hláskou. V motivačnej básni je veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť.
K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky písané i tlačené tvary nového písmena. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena ***Ň*** (malé tlačené ň, veľké tlačené ň, malé písané ň, veľké písané ň), ktoré žiaci opakujú.
Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.
Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

Strana 43, práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa;
- ✓ identifikovať hlásku ***ň*** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ***ň*** vnútri a na konci slova.

Na ilustrácii je Zuzanka s babičkou a psíkom Punťom v ovocnom sade. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci poznajú ovocné stromy, či majú doma sad, prípadne

záhradu s ovocnými stromami... Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.
Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku ***ň***. Predpokladáme, že žiaci vedia na ilustrácii nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré súvisia s ilustráciou. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Mali by samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.
Rozprávanie môžeme spestriť tým, ž e žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzke a babičke so psíkom v ovocnom sade. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou ***ň*** na začiatku slova: *ňuchá, ňucháč;*
- slová s hláskou ***ň*** *vnútri* slova: *čerešňa, višňa, broskyňa, sukňa;*
- slová s hláskou ***ň*** na konci slova: *kmeň, peň, koreň.*

Žiaci po vyhľadaní slov s hláskou ***ň*** znázornených na ilustrácii určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámčekov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky ***ň*** v slove.

Strana 43, čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Čítanie náročnejších slov odporúčame dôkladne precvičiť, aby ich žiaci plynulo čítali vo vetách. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).
Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú/nerozumejú. Rozširujúcou aktivitou môže byť vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.

Strana 43, čítanie viet, text **Ovocné stromy**

Žiak vie:

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť hlas, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.
Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Text potom čítajú žiaci. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Učiteľ by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly za prácu žiakov.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť i pocity pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri prerozprávaní obsahu nového textu.

Strana 44, úloha 1
Žiak vie:
- ✓ vyhľadať v básni slová začínajúce sa na dané písmeno;
- ✓ vymyslieť a napísať nové slová s daným písmenom na začiatku slova.

Úlohu odporúčame riešiť spoločne, nové slová žiaci napíšu samostatne. Rozširujúcou úlohou môže byť použitie slov vo vetách.

Strana 44, úloha 2
Žiak vie:
- ✓ identifikovať slová, ktoré podľa významu nepatria do danej vety.

Pri riešení úlohy odporúčame najskôr prečítať všetky slová, potom prečiarknuť slová, ktoré sa do danej vety nehodia.
Riešenie: vaňa, baňa; peň, remeň

Strana 44, úloha 3
Žiak vie:
- ✓ obrázok nahradiť správnym slovom;
- ✓ napísať vetu ako autodiktát;
- ✓ aplikovať pravopis písania viet (veľké začiatočné písmeno, znamienko na konci vety).

Úlohu tohto typu riešia žiaci po prvýkrát, preto je vhodné riešiť ju spoločne. Odporúčame najskôr prečítať vety a pomenovať obrázky. Písanie vety môže učiteľ zadať ako samostatnú prácu, najskôr však so žiakmi zopakuje pravidlá písania viet.
Riešenie: Naša vaňa je žltá. Hubár si sadol na peň.

Strana 44, hodiny
Žiak vie:
- ✓ prečítať slová s novým písmenom;
- ✓ napísať pomenovanie obrázka.

Odporúčame najskôr spoločne so žiakmi prečítať všetky slová v rámčekoch a vyznačiť tie, ktoré sú znázornené na obrázkoch. Posledný obrázok môžu žiaci nazvať dvomi pomenovaniami: *plameň, oheň.* Učiteľ im vysvetlí, že obe pomenovania sú správne, žiaci si môžu vybrať riešenie podľa vlastného uváženia. Prepis slov písaným písmom do pripravených riadkov môže učiteľ zadať ako samostatnú prácu. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť určovanie počtu slabík alebo písmen v slovách.
Riešenie: hrebeň, jabloň, plameň alebo oheň

Sebahodnotenie
Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

Strana 45, čítanie viet, text **Raňajky**
Žiak vie:
- ✓ povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;

- ✓ uvedomelo počúvať čítanie textu učiteľom;
- ✓ čítať plynulo neznámy text.

Strana je určená na precvičenie čítania. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Na ilustrácii sú súrodenci Táňa a Braňo pri príprave raňajok. Žiaci tvoria vety, učiteľ im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby o nej žiaci vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy. Žiaci porovnajú situáciu znázornenú na ilustrácii so svojimi vlastnými skúsenosťami.
Text najskôr prečíta učiteľ, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Slová alebo slovné spojenia, ktoré chceme so žiakmi precvičiť vopred, odporúčame napísať na tabuľu (vytvoriť si svoj vlastný trenažér). Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).
Text je vhodný aj na rolové čítanie (rozprávač, Táňa, Braňo).

Strana 45, úloha 1

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať v texte názvy potravín.

Úlohu odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Učiteľ vysvetlí žiakom, že názov potraviny môže byť aj v inom tvare, ako je základné pomenovanie potraviny. Kontrola samostatnej práce by mala byť spoločná, aby mali všetci žiaci okamžitú spätnú väzbu na svoje riešenie úlohy.
Riešenie: rezeň, ryža, kompót, žemľa, maslo, syr, paprika

Strana 45, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať informácie k textu pomocou ilustrácie.

Žiaci tento typ úlohy riešia po prvýkrát. Pri jej riešení si pomáhajú podčiarknutými názvami potravín, ktoré boli riešením predchádzajúcej úlohy.
Riešenie: reďkovka

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 2.

Didaktické hry

Rybník

Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.
Pomôcky: Kartičky s vetami sú napísané po jednotlivých slovách, pričom je každá veta je napísaná inou farbou.
Postup: Na spodnú časť magnetickej tabule nakreslíme rybník (modrý ovál), pripevníme doň kartičky s vetami rozdelenými na slová. Každá veta je napísaná inou farbou. Nad rybníkom sú vety napísané písaným písmom. Žiaci vyberú slová z rybníka podľa farby, zostavia z nich vetu a pripnú ju na magnetickú tabuľu vedľa písaného tvaru vety nad rybníkom.

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.
Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc. Žiak (učiteľ) hovorí slová, ktoré boli/neboli v prečítanom texte (napríklad v texte *Raňajky* v šlabikári na strane 45). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobia drep.

Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedia jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať.
Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Rýchle slová
Cieľ: Precvičiť pohotové čítanie slov (techniku čítania slov).
Pomôcky: kartičky s napísanými slovami
Postup: Učiteľ má na kartičkách napísané slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať.
Hru môže učiteľ diferencovať tak, že určí skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby mal pri hre každý možnosť zažiť radosť z úspechu.

Písanie ň, Ň

Písanie, 5. zošit, strany 14 – 15
Návrhy príprav na vyučovacie hodiny 117 – 118

Pojmy:
malé písané ň, veľké písané Ň

Ciele:
- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou;
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ nahradiť vo vete obrázok slovom a napísať ho;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa.

Strana 14
Žiak vie:
- ✓ pomenovať písmená malé písané ***ň***, veľké písané ***Ň***;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmen ***ň***, ***Ň***
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Strana je venovaná nácviku písania písmen ***ň, Ň*** ako samostatne stojacich písmen alebo ako súčasť slov. Žiaci po rozcvičení ruky pokračujú v písaní v predpísaných riadkoch. Najprv precvičujú samostatné písmená, potom ich spojenia s inými písmenami v slovách. Slová sú zámerne zvolené tak, aby si v nich okrem nového písmena precvičili aj náročnejšie spojenia, s ktorými sa už stretli skôr.

Sebahodnotenie
Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu postupovať podľa inštrukcií učiteľa. Kritériom hodnotenia môže byť správne držanie tela pri písaní, správna poloha písanky a pod.

Strana 15

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ nahradiť obrázok vo vete slovom a napísať ho;
- ✓ odpísať vetu napísanú písaným písmom;
- ✓ prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písmena ***ň*** v slovách. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet. Niektoré slová vo vetách sú nahradené obrázkom. Vo vete zameranej na odpis je zaradené aj dlhšie – trojslabičné slovo, preto žiaci z priestorových dôvodov nemusia obrázok nahradiť slovom, ale jednoducho ho nakreslia podľa vzoru v predpísanej vete. Pri prepise vety môžu žiaci obrázok pomenovať slovom alebo ho tiež nakresliť. Strana je zameraná na samostatnú prácu žiakov a učiteľ ju môže využiť aj na priebežnú diagnostiku písania u jednotlivých žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa. Kritériom môže byť úspešnosť pri odpise a prepise viet.